

497.

Calligraphia - Universalis Linguae  
intelligendi motus per aliquem Gallorum  
inventor

Hieroglyphica s. Linentis Methetis Linguae

B. A. 431.

3  
M-11875



ANNOTATIONES IN APHO-  
RISMOS CL. HENRICE RI  
PROLEGOMENET.

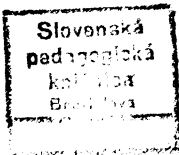
Philosophia Grammatica scilicet Stud-  
ium Sapientia. originem Defert hoc  
nomen Pythagora ex modesta se-  
phim appellanti.

Realis definitio Philosophia  
est varia. Variam peculiari Ra-  
tione Definiunt Phiam. Sensu la-  
to Phia nobis significabit: Libe-  
rum Spontaneum recto rationis u-  
sum, principis uise ratio ex pro-  
tatis inuidum.

Antiquissimus Secta Italica  
Phis fuit Pythagoras. Moralis  
Phis Sater fuit Socrates.

Hos Secutus fuit Plato, qm  
excepit Aristoteles. Aristoteles  
divisit Philosophiam in Phisi-  
cam, qua agebat de Corpore, a-  
nimabus et Deo; in Ethicam; hinc  
memisit Organon v. Logicam

Et de Aristoteles nomen -  
Metaphysica erat ignotum, post  
mortem eo eius reperis eius ope-  
ribus, per Sullam occasione re-  
ceptionis Athenarum, ista opera  
Andronico Phodio in ordinem  
dirigenda Dabant. Andronicus  
quasdam Philesas, nec ad Ethi-  
icam; nec ad Physicam poterat  
referre; tunc memisit illis titu-  
lum: Id metaphysica post-  
Physicam: In his quaedam con-  
tinebant de veritate cognitione;  
de Generalibus Entis proprietatibus;  
de Deo Summo; et de Diis infe-  
rioribus





non Demonstranda propositio. sunt  
Conscientia enim omnium, mutatio  
num nostrarum, Actuum et pas-  
sionum Conjuncta est, Conscientia  
Existentiæ nostræ. Imo cum Dubita-  
mus de existentia nostra Convincimur;  
nam existit Dubitat. —

Potesse tamen Demonstrari existentia  
Argumento ad hominem, illi,  
qui nondum est absurdus See-  
pius Vgo, illi, qui credit se pati  
vel agere. Imo ex passione magis  
quam ex Actione Demonstrat Ex-  
istentia. Nam in Passionibus, sic  
in Dolore omnem Cogitationem  
nostram in existentiam nostram  
convertimus, quod non facimus  
dum profunde meditatur.

Consectat Cartesius & Camba  
interbat. Ego. Cogito; & Existo er-  
rant; Dubitant etiam de immedia-  
te evidente propositione, cum non  
nisi. De mediata evidentibus propo-  
sitionibus licent dubitare.

Thesis Existentiæ Defini-  
ri nec debet, nec potest.

Demonstratio: Quia esse no-  
tio evidens est Complex.

Corollar Vapulas & Volpi-  
us dum existentiam Definit per  
Complementum possibilitatis; Nam  
illud Complementum v. est possibi-  
le; v. actuali. Est possibile;  
Volpius non Definitur existentiam  
vel actualitatem. Et si est actuali  
Definitum Definitivem insequum  
est.

§ 89<sup>a</sup> usq 92.

Dem variis sensu sumit: Dationum  
Perfecta et Imperfecta Identitas.

Idiomatica perfecta est, quae nullam  
subit mutacionem. Idemque imper-  
fecta est, Constantia primorum li-  
nearum figurarum est, et  
relativum coloratum. Sic naris  
quae Thesum Deposuit Coetam  
post mille annos Dicet hanc;  
Sic idem semper dicit Paribus;  
Corpus humanum dicit idem, quod  
vis frigidus Decembris interius dicit  
sui, multumque quotidie amittat  
per perspirationem insensibilem  
Parietariam.

Animus vel Mens, est res in, mu-  
tationumque sibi conscia.

Res determinata, sunt, quae suam  
mutacionem conscienter habent.  
Est homo qui, et sibi se agit.

Res indeterminata sunt, quae muta-  
cionem suam non habent. Sicut  
lapides.

Conscienter mutacionem  
suam est, in seipso velus natura  
his. Et tamen est in seipso  
est, v. Solips.

Persona est substantia intelli-  
gens, indefinita vel constantis.

Scholae Wolff Personam per suppo-  
situm rationalem, vel substantiam  
intelligentem incommunicabilem et  
completam; quosita nimis defini-  
tionem Definit.

Thesis Datur etiam et Animo  
Demostri Nos cogitationes nostras  
interitas et presentes reper-  
imus ad. Quae Subjectum quod  
vocamus: Ego. Et datur in nobis

Ego: Subiectum representatio-  
num perdurabile. Illud Ego tam-  
quam res intelligens et perdura-  
bilis dicitur Deo, tamquam Subiec-  
tum Cogitationum volitionum et  
affectuum dicitur anima. Et dicitur  
in nobis Ego, Deum Persona Ani-  
ma dicens

1<sup>um</sup> Coroll. Mens est  
Persona non corpus, nam corpus  
non est idem et immutabile, nec  
percipit suas mutationes pre-  
sentes et praeteritas.

2<sup>um</sup> Coroll. Mens est unum  
quid, nec dicitur in nobis Du-  
asq. mentes.

1<sup>a</sup> Demonstratio. Quia ad unum  
tantum Ego referimus omnes  
nostras mutationes, praesentes  
et praeteritas. Sic in recordatione

2<sup>a</sup> Demonstratio. Nulla vi pos-  
sumus efficere, ut cogitemus nos  
in aliam Personam esse muta-  
tos, nisi vitium fuerit in ima-  
ginatione. Nostra mens simili-  
ter videtur speculo multas ima-  
gines recipienti sine ulla mu-  
tatione. Videatur de hac materia  
Beatis: pro Debris!

3<sup>um</sup> Coroll. Mens non est  
Series cogitationum perpetuo  
fluentium, ut existimant Ha-  
mirus; nec confunditur mens  
cum cogitationibus suis.

Demonstr Quia mens ad se tam  
quam unum Ego refert omnes  
suas cogitationes antiquas et  
presentes & se distinguit a  
cogitationibus suis

Duo motus  
Cartesii

Quocumque principium  
Realitatis est

Coroll. f. Mens cogitatione sua  
distinguit a rebus exterioribus  
et extra Realitatem extrinsecam  
sollicita Berkeleyi.

Demonstr Quia sensus commu-  
ni quia omnes homines habent  
quod hinc dicitur ipsa anima  
representata ab eis

Demonstr Partes et individua  
sua remota sunt a se ipsis  
non sunt in se ipsis  
et eadem respicitur in se  
representatio est in se  
et remota a se ipsis  
et in se

Coroll Mens  
natura est  
et in se

Demonstr Quia mens repre-  
sentationes ad unum Ego se refer-  
unt tamquam substantiam  
illud ego ad representationem  
nostram tamquam substantiam  
referimus

Coroll ubi si duo distincta  
sunt in nomine recte copulata Mens  
et Corpus, non sequitur Coposum

Decedente mentemq; decedere  
Sicut non sequitur Motus unius  
amico alterum moti. Reynoldus. Cetera materiae secundae

§ 92

De Homine in Psychologia

Lex de minus constantibus  
de Decorum.

Lex in genere, est Constantis et uni-  
formis modus agendi aut faciendi.

Lex Psychologica, est Constantis  
modus animae operationis. Ergo  
una lex Psychologica. Dum videmus  
Historicos, ibi vides excellentes  
Poetas, Doctores et reliquos. Ceteri  
horum unicum representant,  
nihil illico representant nisi  
totum Historicum Chocum.

Altharhis Deacum invenit  
a Lockio illustrati exemplum  
a latere applicati

Psychologia est Scientia de  
mentis operationibus, operibus  
legibus

Psychologiae sunt hinc  
Psychologiae. Dignitas spiritus

Fontes et adminicula Psychologiae  
1<sup>o</sup> Sensus Communis, qui est in  
re immutata vera propria  
2<sup>o</sup> Adtentio ad ea, quae in nobis  
contingunt. Sic ad haec imagi-  
nationis de.

Castellus primus in  
Dicitur philosophia  
Sensus Communis. De  
Cicero Philosophi. De  
Oratore. Dicitur sensum  
Communem regere

3<sup>o</sup> Adtentio ad actiones et alia  
operanda. Mores, Non est iustitiam  
ad alios actiones nobis autem

4. Mathesis, est Instrumentum  
omnis, necessarium Philosophi

5<sup>o</sup> Rhetorica et Poësis, sup-  
peditant cognitionem pulchri.

et Dicitur et bene inquit  
per Seniallo 2<sup>o</sup> ad alios  
imaginationibus

et de hinc

2<sup>o</sup> Aesthetica

Sensatio, Imaginatio, memo-  
ria est ad inf. operat.  
Somnambulorum p[er]v[er]sio p[er]p[et]ua  
ne eff[er]unt et d[omi]n[ati]one  
Domusium Tusciam

Ex ay C[on]cepto imaginat[i]o[n]e  
In Gallicana et Anglo-  
ria, quoniam proximis  
aci nulli dant. Satis  
exult. In Europa vocat  
ip[se] d[omi]n[ati]o[n]e, excellenti  
Cognitio[n]e p[er] mod[um]  
Alimenta nullam ex p[ar]te  
moderat om[n]i lib[er]o subit  
ch[em]ist, subtilior ch[em]ist. p[er]  
th[em]os p[er] am[er]ic[an]o p[er]  
sp[irit]uales et p[er] co[n]tra  
has subtiliores

hic ab[er]ras in voxato  
rida est de voce de cau-  
ma d[omi]n[ati]o[n]e i[n] e[ss]e  
Hae adess[et] jam report  
Sententia.

Pura scilicet Cantiana est  
Empirica Philosophia  
Dantius omnia ap[er]tius  
v[er]i demonstrat. p[er] q[uo]d  
sensus dicit esse man-  
tam statuit. est, quod  
p[er]p[et]uam loquor  
Secund[um] de regis ap[er]tius  
aliquid demonstrat

60 Mathematica operationum am-  
ma inferiorum, causas p[er]dit h.  
multis Celestes orant. Sam Colles,  
Philosophi ut Doctores Galles,  
Blatret, d[omi]n[ati]o[n]e am[er]ic[an]o p[er]  
h[ic] duo p[er]p[et]uam fuerunt p[er]dit  
v[er]i p[er]dit. d[omi]n[ati]o[n]e, qui ne d[omi]n[ati]o[n]e  
1000 d[omi]n[ati]o[n]e et p[er]p[et]uam et p[er]p[et]uam  
Uly loquor i[n] caram i[n] caram  
xam Climatis, Diversitatis p[er]p[et]uam  
Regim[en]t[um] et Religio[n]e  
Necessaria est alimentatio  
p[er]p[et]uam d[omi]n[ati]o[n]e et p[er]p[et]uam  
Juris P[er]p[et]uam loquor

Waltiam d[omi]n[ati]o[n]e p[er]p[et]uam  
in Empiricam et Lib[er]am legem  
Empirica p[er]p[et]uam p[er]p[et]uam  
ex p[er]p[et]uam, ex p[er]p[et]uam  
memoria, p[er]p[et]uam

Philosophia h[ic] est p[er]p[et]uam  
Ego loquor omnes i[n] caram re-  
p[er]p[et]uam. In hac p[er]  
p[er]p[et]uam loquor p[er]p[et]uam  
de anime n[ost]ra, de Com-  
mentio animae et Corp[or]is,  
de origine Lib[er]arum.

Philosophia ob[er]ta d[omi]n[ati]o[n]e et p[er]p[et]uam  
p[er]p[et]uam. Tempus, Sp[er]p[et]uam, i[n] caram, p[er]p[et]uam



Psychologi Commendanti prole  
liquis Lockii de Intellectu  
Humano. Leibnizii opera ex  
editione P. Ratpen! Bluts  
Aphorismi Psychol. Testimonium  
Acid Tentamen de Intellectu.

Locke et Anglus Medius

De Nihilis Psychologiae. Causis  
sive in cognitione secundum aut  
quos Septentes Graecis: sive hocce  
se ipsum. sive hocce tuum amicum  
Hoc autem fundatur in Psychol.

Psychologia est pars  
praecipua Philosophiae

§ 94

Substantia vocis a ratione  
se Leibnizii substantiam videtur  
ad quod vim agendi habet, vel pro  
cipium mutationum suarum,  
Illa in substantia, suam vim  
fundamentalem, perdurationem  
considerat. Credit tantam unius  
generis substantias dicens, quae  
vocat prodigio et his tribu-  
it hanc vim agendi. prodigioque  
nobilitates et ignobiliores con-  
sistunt classes. Corpora omnia,  
putat esse aggregatum corpori,  
necesse oia corpora mera phae-  
nomena similia seidi.

Leibnizii. Vid. e. notandum:  
sive agendi. natus.

quod per se est quod  
aliter apparet, prout est

Accidentia sunt muta-  
tiones, quae sibi invicem suc-  
cedunt, sic in cera colore, qui  
figura. modificatio est ca-  
ratio Accidentis.

Et quoniam  
Substantiam  
Cuius conceptus non in  
digeat alioquin sui con  
ceptu, aqua format  
debet

2<sup>o</sup> Wolffius definit Substantiam  
per Subiectum perdurabile et  
modificabile

3<sup>o</sup> Substantia est illa, qua  
perse et seorsim existit.

Thesis. Mens est Substantia  
Demons. Nam sensus substan  
tia proprie. Mens tunc agens  
si nacet. Deinde est Subje  
ctum perdurabile et propter  
varias representabiles modi  
ficabile, denique ad unum  
Subiectum in unam ego se  
fert omnes has repræsen  
tationes. ipsum autem has  
quam referunt.

Notis. Substantia. Huius  
Qualitates omnia les. aut. In  
mens sunt per abstrahere et  
puncta, qua tunc in unum  
severa et perant. Sensibile  
possunt. Hæc qualitates sepa  
ratim existentes, et successi  
vas, cum auctus si inter eas  
nexus, facillime tamquam  
rem unam simplicem reman  
dam, et propter facillimam  
istam representationem singu  
mus eas Substantia vix allo  
ere necesse, et exhibitio magis  
Substantia 4<sup>o</sup> Secundo illam ea  
Collectio plurimum et unum  
Subiectum, per eum in unum  
conversum.

495  
Sars pa Psychologia

De representatione tranquilla

Prolegomenon

Quorundam falso aliqui diphthos  
nos ipsas substantias non nosse,  
atque dum modificationes cor  
novimus, ipsas novimus substan  
tias. Dicendum potius esse: Nos  
Substantias adequatas non nosse.  
Sic inadequate et imperfecte  
novimus et corpus et animam.  
Animam perfecte non no  
vimus, scitimus tamen eam im  
perfecte, pensandi habere.

Et qui credunt in anima  
unum tantum vim fundam  
talem dari, vim scilicet senti  
endi. Omnes animae representationes  
et mutationes vitam rem re  
ferunt. Sic Sensatio illis est  
rei presentis representatio.

Imaginatio est rei praeterita

Judicium est veritas rerum

Voluntas est efficax representatio

Denique aliqui duas vires  
tribuunt animae; intelligendi  
et volendi. Denique Pines  
Mendelsomus filius.

in Corpore est:

Sensatio rei alienius  
in Sensus nostri.



Sentationis et forma. Maia  
representationis est varium.  
quid per sensus Datum for-  
ma est unitas, quae per sub-  
jecti spontaneitatem intro-  
dit in varium. Representatio  
per suam materiam refer-  
tur ad objectum; per suam ve-  
ro formam ad Subjectum.

Representationis vocabulum  
ideo adhibuit; quia credit nos  
res immediate non percipere,  
sed earum vicarios et locum  
tenentes. Nam ~~per representationem~~  
nihil aliud significat, quam  
vices alicuius tenere

Representatio triplex  
specie notiones sunt: Sensatio  
Imaginatio, Intellectus et Ratio.

Perceptio, est actus animi  
simplex, quo res ablatas con-  
cipimus, et simul de praesenti  
eorum existentia convincimur.

Perceptio conjuncta cum animi  
commotione levi, dicitur Sensatio  
Perceptio conjuncta cum vehemen-  
ti animi commotione, dicitur Sensu  
Sus

Objectum perceptionis vulgo  
Sensum. Pythagorae ipse definiunt

Si actus ad manus illam  
admoveatur levis dicitur  
tunc habet sensationem,  
vero jam vehementius  
imprimatur habet sensum

Pythagoras demonstrabat

Cogitationem ipsa visione  
et ipse cogitationem acci-  
dit image in mente appa-  
rentat

Assimilatis autem quidem  
lucem unis loco recipi-  
entibus, ubi extra abstrahit  
varias res dependentes  
homines ibi in etiam  
de imaginat

Pythagorici non ipsam vidi-  
re objectum habuerunt  
non tamen ipsam dicitur  
videre verum imaginem  
eius

est objecti cuiusvis generis ima-  
gem quam mens immediate com-  
prehendit. Pythagoras et alij  
cogitationem explicat credidit  
in cogitando fieri quod non  
imagineri obversati, quod senten-  
tia quamvis hi aliter ut ubi  
tatis est tamen

19 Adversa Censui communi  
Nos enim in sensatione concipi-  
mus et quidem immediate  
Nos res ipsas non immo. 19  
sive verum

20 Et tamen supposita concep-  
to et intellectu. Et illi enim  
Hypothesis de imagine in se  
detra de picta aut tunc  
decompos ac existens in  
eum extraxerunt. Concluse  
Involuntarium notiose pro. Co-  
dum, sed in consuetudine quod  
in dictas res utat, sed ipse  
res conare, quamvis imperfecto.  
et in omni sensatione tria occu-  
rent

19 Reiectum accens in nos.  
20 Censuram iucundi aut tristit.  
30 Conceptus objecti exterioris, que  
mixta modo ut, est, natura my-  
sterium inefficabilis. Omnia  
emim, que sunt occasione in  
hinc, vel in necesse, vel in con-  
necesse possunt tantum in ista mo

nitoris animi cogitari; videntur  
nil facere ad conceptionem rerum  
externarum.

Sensus externi vulgo dicitur  
Visus, Auditus, Gustus, Olfactus, Tactus  
Cordellac<sup>us</sup> unum sensum scilicet Tactum  
statuit; Lamy et Lamy Octo dicunt  
sensus addentes Horem, Etim, Libi-  
dinem. Reuera plures videntur sensus  
quam quinque. Vg. Sensus Caloris  
et frigoris in febribus, sensus calo-  
ris in pudore, sensus latitudi-  
nis et brevitatis, Famis, Sitis, Ha-  
usae, Aegritudinis, Venereis etc. Ad  
ista quinque Sensus referri requi-  
unt. Hinc Kuffwetterus Angerake  
algerajre Logie Ethica statuit Sensus  
Visum, auditum, olfactum, Gustum  
et tactum duplicem externum et  
internum. Gethurille Sensus a Reilio  
Chico Galeni vocat Coenosis  
scilicet Sensus Communis, quo sicut  
et Confusio Sensus Corporis nostri  
percipimus, sic Sensus, sicut  
maice valetudinis, Huc West-  
ner Sensus Famis, sicut S. Corda  
Sensus est Communis omnibus sen-  
sibus, et proprium organon Sension  
dicitur.

Obj. Populat hi ad Sensus referri  
ad Tactum.

R. Non: Nam in Tactu percipi-  
tur presentia Corporis nostri agentis:  
in his vero non.

Kuffwetterus Angerake  
Logie Ethica  
Sensus Communis  
Coenosis  
Sensus Corporis nostri  
Sensus Famis  
Sensus valetudinis  
Sensus Communis omnibus  
organon Sension

Auribus instrumentum est auris.  
 Proter Aurium externam in Auris de  
 Inguendo f. tres Cavitates

Valles et monticuli. Dicitur  
 receptari in Auribus ut can-  
 soni leves acutius exciuntur  
 tus in valle prolata.  
 Sonus in monticulis recessus  
 quasi augetur. Sic in Auri

1<sup>o</sup> Externa Cavitas, in qua est  
meatus auditorius, habet valles  
 et Monticulos. Dicitur in mem-  
 branam tympani.

2<sup>o</sup> Media Cavitas, in qua  
 tympani, ibi sunt quatuor in-  
 culae, Malleus, incus, malleus  
 et orbicularis. Hoc tympanum  
 intrat tuba Eustachiana, qua  
 haec tympanum connectit cum  
 ore et nasibus. Sicut et ut ad  
 se quem instrumentum in ca-  
 vitas implicat et sursum  
 melius auris tolerare  
 speriant, ut in Auri  
 dentes positum in Auri  
 re faciant

3<sup>o</sup> Interna Cavitas, in qua  
 labyrinthus, Cochlea et Vestibu-  
 lo, Canalibus ossis semicircu-  
 laribus, et Concha.

Auribus est sensus distinctus  
 non ita haec oblatum  
 gustus. In sonis et cernimus  
 acumen a gravitate. Sonus  
 Acutus obicitur et peracutitate  
 oscillationis, sonus gravis et  
 paucitate oscillationis.

gave hied de pithio. ubi  
 noctua possit hinc No  
 minibus. Realis



Poesis est Musices et Cantus species.  
 Hexametrum revera est metrum poeticum.  
 huius sex pedes, sunt ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~  
 claus.

Homines prius cantabant quoniam loqui  
 hi sunt. quia maior ars requiritur ad  
 sermoneinandum, quam ad cantum.  
 Cantus est fundamentum omnis declamato-  
 nis. quia sonus in declamando variis  
 modis flectitur. Declamatio  
 est moderatus cantus. Hinc de  
 matris prius cantus descendit.

§ 101.

Oculus est Globus mobilis capulae superioris creatae  
 pituita inhaerens; Oculi intersecum sunt <sup>quoniam in sectione</sup>  
 Polyedri: plurimum laterum. <sup>non nisi mobilis capi-</sup>  
 Oculi tunicae sunt Membranae s. Cornea <sup>et vitreus humor</sup>

2<sup>o</sup> Uvea, cuius foramen in medio  
 vocatur pupilla 3<sup>o</sup> Tunica retina

Oculi humores h. 1<sup>o</sup> aqueus.  
 2<sup>o</sup> Crystallinus, figura lentis  
 oculi dexterior 3<sup>o</sup> Vitreus.

Idea extensi tactu et visu ad-  
 quiritur. Tactu ita, si retina plu-  
 ribus in punctis h. l. t. Dea Ta-  
 ctu acquisita extensi est longe  
 perfectior. Realis magnitudinis  
 idea tactu apparetur visu acqui-  
 ritur. Magnitudo apparetur est  
 quam maior v. minor angulus  
 visionis indicat.

Idea patitur  
 acquiri v. l. t. t. t.  
 et quia v. l. t. t.  
 Homines quompi-  
 am, aut etiam  
 esse dicitur que na-  
 gura v. l. t. t. t.  
 aspectu dicitur  
 v. l. t. t. t. t. t.  
 in t. l. t. t. t.

Cephem colores principales Nov  
 temani sunt. Suber, Aurantius, Fla  
 vus, Viridis, Coruscus, Indicus, etc.  
 102

Ges. michi. Hec Geodon nos diversos tractat.  
 sibus Diversas medicas ho  
 mores

Demost. Hecula. Hecula  
 ditto juvenis lucidam et ex  
 norum naturam expugnat  
 observatque inactionem gelam  
 amant a laxe non potest  
 distinge, nec immanem dicitur  
 a laxe sic ad speculum

San. Societas \* Transactione Philologica Nov-He  
 laudita quae Diderchi Accusatio. Hinc in  
 et opus ex m. Diderchi Accusatio. Hinc in  
 Compendium Philologiae et no. dicitur hinc  
 Diderchi Compendium Philologiae et no. dicitur hinc  
 it. Lichianum a Lomnie Philologiae Compendium  
 500. Philologiae et no. dicitur hinc  
 Philologiae

quocum, quem unum a. Hinc in  
 oculo distinguit? Minime scilicet  
 distinguit: alia enim est via quae  
 tactu aquiratar alia visu. Quae

An. Prospecta. Prospectiva Philologiae dicitur  
 Sandersoni. Geometria autem maxime  
 tactu. Geometria maxime in  
 nem tactu colore. Hinc in  
 Nicolai Sandersoni Prospectiva  
 Cantabrigiae. Hinc in

valde tenuem, labors, vel  
 colores distinguit ab ignem.  
 Scripsit varios tractatus Ma-  
 thematicos etiam opticos, quos  
 Flaminius, non ut visibiles,  
 sed qua tangibiles conde-  
 rebat, ad figuras demon-  
 strandas acutus filo crivam  
 datis utebatur, ad existime-  
 ricam vō, lignea quadrati-  
 la adhibuit foraminibus per-  
 forata, quibus acus applicuit.

§ 103.

Concurrentibus pluribus sensibus  
 eoque illud idem patimur, et  
 abstracti sensuum ideamquam  
 dem inuenimus. Sic —

1<sup>o</sup> Cum concurrat tactus  
 et visus, utique inuenimus, quod  
 tactus inuenire debemus.  
 Sic dicimus nos sentire glo-  
 bum, cum externam tatum  
 eius formam, uti colorem  
 videmus; sed ideam totum-  
 nitatis tactu acquirimus.

2<sup>o</sup> Cum concurrat tactus  
 et auditus. Sic totam ma-  
 nu seruando, eiusque sonum au-  
 diente dicimus: nos audire  
 distans objectum; cum tamen  
 distantiam objecti tactu ac-  
 quiramus.

Ne vetus materia hinc  
 multa adscripsit manibus  
 dixitq; absq; manu esse  
 homines simili autili  
 Moyes Broffell Coepus  
 in Chemia Mathesia  
 voluc exultus. Publi  
 color dicit reciprocatio  
 hinc similit. Vind  
 Parmos: ex polydi-  
 gito tacto. Pulehan  
 quia loco de clivo  
 de scendentib; Turpes  
 bene v. quare

3<sup>o</sup> Cum Concurret Effectus Tactus.  
Sic Rosam manu tenens, a me  
removens simulq. affectus, et  
eo me affectu distantiam  
posse sentire, cum distantie  
idea Tactui doceat

Notari meret quod Tactu  
et Visu Libri Multi docentur  
loquelam scripturam et cetera  
nam. His incipit etiam medici  
medicus Simon docere Mu-  
tos applicando scilicet tan-  
quamvis libere non  
videt illorum digitis pro  
quibus. Simulq. liber  
in Tabula Libris. Mota  
Deniq. lingua et radice man-  
te speculum adhibere. et  
liberantes jussu monitione  
alio Libris. liber Libris  
Libris non possit con-  
gatione. liber liber in  
sen ostendit actu Libris, per-  
fectum est ostendit eodem et  
simul manum retro mo-  
vendo. pro plus jussu. liber  
retro movit manum. liber  
solum Libris. liber liber  
exponit, imponente liber  
librum humeris. liber liber  
liber liber liber liber  
liber liber liber liber  
liber liber liber liber

et tenent etiam

Actus sapientie ibi gustato-  
quens § 104.

Sensationes differunt ab invicem  
1<sup>o</sup> Intensitate vel Vehementia  
hoc ordine: Visus, Auditus ad  
factu, Corpus fortius -- eo  
fortius Gustus, Olfactus, Tactus.  
2<sup>o</sup> Claritate et Subtilitate hoc ord.  
Gustus, Olfactus, Auditus, Tactus,  
Visus.

Locitamentum Visus  
est Aether. Auris Aër

Thesis Visus est omnium su-  
prium clarissimas.

Demonstr. Oculus enim non ad  
factu vehement. Ex ordine potest  
rem attente considerare, cum  
in vehement Sensatione mors  
ad se ipsam, non ad res perce-  
ptas concertat.

Tactus est Sensus clarus, Sed  
tuo defatigat.

Auditus est Clarus et Distri-  
ctus sensus: quia distinguit in  
sonis acumen et gravitatem

De Sphæra Sensus

Tactus nulla est Sphæra, si  
empe in proximitate; Auditus  
Sphæra magna est, Maxima  
Visus. Sphæra Activitatis Sensus

Insensitas v. Vis Stationum

Oritur, 1<sup>o</sup> Ex multitudine im-  
pulsu. Pyricus pulvis § modis  
igni injicit solum sebemum exatit  
et nup §

Una guttula aqua  
decidens per alve  
non in totam est  
est Speculum, id  
§ plures guttula de  
aliant maior impu

2 Tonus veh. motu pere-  
nans hinc in unum laus  
hinc ab alio: at lenitope  
negans non.

2 Meola Capiti bona: po-  
tu seu tali gaudent sic lura  
peos amati oculis can  
Superam. Ex. In Super  
de mori in distan-  
70 milliarum quidica  
his penetrant. q. lura po-  
ta

3 Duplex status sensuum  
exaltatus et depressus.  
Sicut Cardanus legit  
potuit teste ipso. Per-  
cipimus eam solent oculi  
una sensus motu de  
quidam indolere sepe  
in delirio gaudebant

4 Gradus affectionum  
multi multa experimus  
Ex. ad videndum quid  
de vultu. et lenitope  
sensum motu  
Supra se. motu  
aspectatus. se balon  
se et ex. motu  
bonitas.

nom

2. Ex Vehementia impetus.  
3o Ex Organi irritabilitate vel  
intentione

4o Ex Ideis associatis. Sic casus  
a cane olim ad simplicem la-  
nus latratum vehementia aff-  
cit

3105

leges Stationum hinc maris  
pa Sensatio spiritus extinguit  
leviorem = de quibus

Demonstrat clarior enim  
suis clara obscurant. sic amor  
satis lucem capite.

2a Sensatio clarior mentium  
pius in dicit. Probat experimen-  
ta

3a. Sensationes non se-  
delect in animo. et  
curat hoc dicitur in  
per se. et hinc motu in An-  
factum. Ita idem motu  
intra sanguinem hinc  
in motu. et hinc  
circuli ignei deam.

4 Sensationes plures hinc  
sed Cris dicitur in motu  
pro una eadem Sensatio  
haberi

Demonstrat Nam in illis nihil  
potest mens distinguere in  
suis to mens. nihil. Distinguit  
illa pro uno habet. et au-  
Sensationes, pro una quid

Sed clarissima haberi. Sic in  
 capso aquarum Molendini quod  
 eorum fluxum equalis sonus,  
 unum magnum sonum effat  
 Hinc potest sciri quod  
 lux obiectum duplici oculis videri  
 non duplicem, sed simplicem egerat  
 Nam v. uterq. Oculis eandem ha-  
 bet aciem, v. unus altero acrior  
 est. Vt prius uterq. Oculis  
 similes sensaciones percipiet  
 easq. confundet in unum; si unus  
 Oculis sit altero acrior. Hic ha-  
 bebis fortiores sensaciones, et  
 debiliores in Oculi debiliorem  
 acrius, <sup>extinguit</sup> unam tantum ma-  
 gnois sensatio.

60 Sensaciones imperiosa ami-  
 num percipiunt.

Imagines Cogitationum enim quae  
 continuat valit mem. proprie-  
 tum in di sumptat. Hinc nascitur  
 animo sensus tedi. Sensaciones

60 Sensaciones propius intende-  
 re et immovente  
 1<sup>o</sup> Objecto propius accedendo v.  
 ab eo recedendo, removendo impe-  
 dimenta, aut objectum ex loco  
 oportunitate contemplantando.

120 Cogitando sensuum impulsus  
 aliquandiu servare.

30 Inevitabilis v molestos ideas  
 cum se percepta conjungendo

Si quis imperiose mem-  
 oratio propria sua me le-  
 sente provocat a passiva  
 pertinet  
 voluptas est ex idea  
 evolutione moderata

Adtentio enim spiritibus talibus  
vires dolois unde excitati  
& 106-107.

omnis sensatio habet  
aliquid admixtum  
sub

Sensationes si sensum ad hunc  
com adjunctum habeant sunt  
moleste.

Ubi fit aliqua sensatio  
bona requiritur

1o ut adit irritamentum  
male si res externa, quae vel

si pars corporis humani, vel  
si pars mundi

2o ut adit organum pro  
prium sic mediante res ex

terna in Nervorum sensum  
tam determinatum respici

3o ut adit nervus sensu  
rio etiam dicitur huiusmodi

mutatio.

fortissima a Japoni  
pro, odorigo, acrimonia  
ha copiosa, sed volatu  
et asperitas non vola  
tile.

organum ad est  
rebum. Animum  
sternum

omnis sensatio habet  
mutacionem referre  
Cerebro

4. ut maximum, id est in  
sensu

5. ut si mutatio non  
Anima excitata ac actio

neris, in huius. Haec mutatio  
est idea materialis ipsa hominum  
Ch. Blatensis, aliqui cephalogeni  
sensu

6. perceptio anima, quae per  
sensu mutatio anima organi

7. Cetera anima ad hunc  
Sensorium commune

Sensationem, quae per  
diversimode explicans huiusmodi

Animam non potest de  
finiri. Statuit esse in  
corporea. Helman  
statuit in venter ref  
dere. Salius vero in  
universo corpore.  
Cetera animam  
aliqui animam operatione



fr. Boerhave Abt. Medicus Leydenis  
contendit cum aliquis, nervos nostros  
esse Caros, in usq. spiritus animalis  
contineri, qui impressionem ab obje-  
ctis excipiunt eamq. propagant usq. ad cerebrum.

De Praeceptor. Newtoni Triggis. Professor Anat. Oxon.  
qui comparavit Nervos cum Elasticis Anglus adeo usq. dixit  
tuncis, quorum, si aliqua pars  
turgat, tota docta oscillat.

Tandem Hartley Acherom.  
auctor vero Philosophici Medicinae  
credidit plerique esse impressio-  
nem vehiculi.

Alibi Boerhave a recreatione  
Physiologiae reputat, nam hinc dicitur  
nihil nullum, lumen in nervis de-  
prehenditur; setiq. hypotheses  
etiam Aque si incerta; et si vera  
essent, nihil tamen facerent ad tra-  
nsmissionem conceptus explicandam. nul-  
la enim est similitudo mutatio-  
nis nervorum cum conceptu  
recessu.

Forse omnis cognitio per sensus  
debet. Nam qui sensu aliquo de-  
ficiunt, correspondentes ideas  
sunt, ut locus idea coloris  
anima alia, quo pauciores sentiunt  
sensus, sic et haec, etc. sunt frequen-  
tiora. Homines videntur pluresq. quam  
nunc habent posse habere sensus.  
Certe possunt ad ista etc. etc. etc.

Wassard continet  
plurimum materiae  
malleae. habet vim  
elasticam.

Animalis electricitas  
dicitur ignis et humo-  
re corpore prodeire.

Plato statuit: Deus  
quosdam ideas com-  
municat nobis  
Cartesius cum Platone  
ideam innatam per-  
cipit, sed hoc est hoc  
negans.

Leibnizius eam esse sub-  
stantiam  
si non in se habens  
consideranda an sit  
si in probabili, autem

fructus meteo. a. d. i. s. i. c. i. o. n. e. m. e. t. e. o. r. u. m. e. t. e. r. p. o. r. e. n. u. m. q. u. o. s. p. l. u. r. i. m. h. a. b. e. n. t. u. r. e. s. t. i. g. n. a. n. t.  
Aether ignis et tell. gall.  
ut frigid. e. i. d. e. m. s. p. a. t. i. o.  
temp. h. i. s. p. a. r. t. i. b. u. s. m. u. l. t. i. p. l. i. c. i. t.  
S. u. b. i. e. t. t. e. l. l. u. r. e. s. e. r. u. n. t.

#Copuscularis

Magnetic; illud ignitamentum  
quod aufert. Tell. g. d. i. n. a. t. a. e. s. u. n. t.  
propter ear. adhaere homines

5702

De qualitatibus corporum.

Philosophi Atomici ubi  
Christus om. p. l. i. c. i. t. u. r. a. n. t. i. n. i.  
quibus esse corporum p. u. r. i. t. a. t. e. m.  
E. i. d. e. m. t. e. r. m. i. n. i. s. p. e. n. s. i. a. m.  
c. o. r. p. o. r. u. m. p. l. u. r. i. m. s. u. n. t.  
e. i. d. e. m. p. u. r. i. t. a. t. e. s. q. u. a. l. i. t. a. t. e. s.  
c. o. r. p. o. r. u. m. s. u. n. t. q. u. o. d. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o.  
p. u. r. i. t. a. t. e. s. s. e. c. u. n. d. a. r. i. u. m. h. i. s. q. u. o. d.  
e. s. t. p. u. r. i. t. a. t. e. m. n. o. n. e. s. s. e. n. t.  
h. a. b. e. n. t. p. u. r. i. t. a. t. e. s. e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e.  
p. u. r. i. t. a. t. e. s. e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e.  
e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e. e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e.

A. d. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. m. e. t. e. o. r. u. m. e. t. e. r. p. o. r. e. n. u. m. q. u. o. s. p. l. u. r. i. m. h. a. b. e. n. t. u. r. e. s. t. i. g. n. a. n. t.  
Aether ignis et tell. gall.  
ut frigid. e. i. d. e. m. s. p. a. t. i. o.  
temp. h. i. s. p. a. r. t. i. b. u. s. m. u. l. t. i. p. l. i. c. i. t.  
S. u. b. i. e. t. t. e. l. l. u. r. e. s. e. r. u. n. t.  
A. d. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. m. e. t. e. o. r. u. m. e. t. e. r. p. o. r. e. n. u. m. q. u. o. s. p. l. u. r. i. m. h. a. b. e. n. t. u. r. e. s. t. i. g. n. a. n. t.  
Aether ignis et tell. gall.  
ut frigid. e. i. d. e. m. s. p. a. t. i. o.  
temp. h. i. s. p. a. r. t. i. b. u. s. m. u. l. t. i. p. l. i. c. i. t.  
S. u. b. i. e. t. t. e. l. l. u. r. e. s. e. r. u. n. t.  
A. d. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. m. e. t. e. o. r. u. m. e. t. e. r. p. o. r. e. n. u. m. q. u. o. s. p. l. u. r. i. m. h. a. b. e. n. t. u. r. e. s. t. i. g. n. a. n. t.  
Aether ignis et tell. gall.  
ut frigid. e. i. d. e. m. s. p. a. t. i. o.  
temp. h. i. s. p. a. r. t. i. b. u. s. m. u. l. t. i. p. l. i. c. i. t.  
S. u. b. i. e. t. t. e. l. l. u. r. e. s. e. r. u. n. t.

quibus esse corporum p. u. r. i. t. a. t. e. m.  
E. i. d. e. m. t. e. r. m. i. n. i. s. p. e. n. s. i. a. m.  
c. o. r. p. o. r. u. m. p. l. u. r. i. m. s. u. n. t.  
e. i. d. e. m. p. u. r. i. t. a. t. e. s. q. u. a. l. i. t. a. t. e. s.  
c. o. r. p. o. r. u. m. s. u. n. t. q. u. o. d. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o.  
p. u. r. i. t. a. t. e. s. s. e. c. u. n. d. a. r. i. u. m. h. i. s. q. u. o. d.  
e. s. t. p. u. r. i. t. a. t. e. m. n. o. n. e. s. s. e. n. t.  
h. a. b. e. n. t. p. u. r. i. t. a. t. e. s. e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e.  
p. u. r. i. t. a. t. e. s. e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e.  
e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e. e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e.  
s. e. c. u. n. d. a. r. i. u. m. h. i. s. q. u. o. d. e. s. t. p. u. r. i. t. a. t. e. m. n. o. n. e. s. s. e. n. t.  
h. a. b. e. n. t. p. u. r. i. t. a. t. e. s. e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e.  
p. u. r. i. t. a. t. e. s. e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e.  
e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e. e. t. e. i. d. e. m. u. n. d. e.

Clonimus dicit qualitates  
formam creat, qua h. o. m. i. n. i. s.  
h. a. b. e. n. t. u. r. e. s. t. i. g. n. a. n. t.



Secundum Leibnizium  
spatium non est  
absolutum, sed relativum

Newton spatium  
terrestrium dei

De loca extensionis & spatio  
Leibniziani dicebant spatium  
esse ordinem linearum coarctatum,  
sublati ipsius sedes tollentur.  
Dicitur aliqui asserere Newton  
ut Clarke existimarent. sp  
um quod reale esse, quod  
etiam destructis corporibus  
extra corpore. Sic aut spatium  
esse infinitum, non creatum, in  
divisibile, esse deo ipso tribuen  
dam tamquam immensitatis  
et omnipotentis indicem  
necessariam. Ideo Leibniz  
de spatio reali.

Philosophi recentiores  
spatium esse conceptum empiri  
cum, sicutque a matre, esse  
subjectivum in se, et  
non et absolutum, sine  
qua res, tamquam extra  
nos et extra se invicem pro  
sua representari nequeunt.  
Ipse Leibniz spatium esse  
esse formam externi intuitus  
Argumentis his utuntur  
Experientia rerum externarum  
non est possibilis absq. spatio  
Et spatium e conceptus a priori

11626 Negatio Consequentia. Spatum est necessarium ad representationem rerum externam, non quia haec representantur; sed ideo; quia illae res sine spatio non existunt <sup>prout nos</sup>

2<sup>o</sup> Necessitas adhaeret conceptui spatii; sed necessitas haec est a priori. & Conceptus spatii est a priori. V. Leibniz & Maior Proo significat & Heikoldo: Nos non esse habere externum intuitum sine eius forma obiectiva, quae est spatium; sed hoc precario statu uti respondeo 2<sup>o</sup> necessitatis ideam esse a priori

3<sup>o</sup> Universalitas adhaeret conceptui spatii & est a priori. Universalitas spatii significat, primus intuitus est prima idea rei v. representati. Spatum esse formam <sup>universalem</sup> intuitus, quod precario dicitur; haec universalitatis conceptus a priori est

4. Spatum est unicum et semper unquam unum individuum representabile. Particularia id spatium sunt tantum partes unius spatii sui.

5. Spatum, quia unicum non potest concipi necessarium

2. duos enim ad se, ut a me conceptus universalis (e.g. Deus et homo) utrum est animal

5. Spatum tanquam infinitum concipitur & est a priori

6. Non necessarium

7. Spatum etiam ubi debet concipi ubi nulla res est, eiusque conceptus ab anima nostra est inseparabilis

8. Habemus nos spatii ideam imaginariam, quae nostris ideis applicatur, et praesertim tenere

Certe, cum res existentes rever-  
 lamus in animam, locum  
 tenet rei jam sublata. Tali-  
 bus adeo utitur compendii  
 causa, cum res multa sint re-  
 presentata: Chiam totius Uni-  
 versi forma non imaginariam  
 ideamque  
 generalem.

Preditioes de naturalium  
 et humani generis  
 naturae deperditio.

Quae in 216 libris appetu mag-  
 nitudinis vel certae a. Probabilia  
 ne meae potestatis sint, si jam  
 rei potestatis sint, soluti sunt  
 aut sententiae certissima cha-  
 racteristica. Eorum enim sua  
 necessitate sunt certa, opposita  
 impossibilia in parte et  
 § 100

Quae res existit in  
 meo actu deorsum

cum res existit in  
 meo actu deorsum  
 nos aspicimus, mutabimur in  
 omnis sensus et a. imm. im-  
 p. ducunt, tunc et a. imm. im-  
 sum habemus et presentiam  
 Corporum cognoscimus, formamus  
 que modo significati conceptum  
 de Corporibus. Ille conceptus de  
 Corporibus non videtur esse perfectus  
 sed; est tamen naturam et  
 hanc in intellectu immediatus  
 respicitur omnem argumenta-  
 tionem.

In sensu Consideranda

1. Animae conceptus  
 convincit de rei  
 extra me existentia  
 existantia

Conceptus non perfectus

Sententia Malebranchii

Quis ex Alebricibus Idealibus, qui Corporum extra nos existentiam negabat. erat Malebranchius. Sic negavit se in animam nostram agere. Cum talis actio tunc Divini requiratur. Negavit consequi per Corpus in animo ideam produci. Et perit autem in his Continui omnes veritates, quae vel animam nostram cum Deo actissime et immediate coniungunt, occasusque impressionum, quae fiunt in Corpore. Deum patere suas, quas habet de Deo ideas. Sic nos omnia agere in Deo.

Art. 10. Nondum est videndum, res veritas non posse producere, vel mutare ex animo nostro. Id est, id est, si agens generare.

Sententia Berkeley

Substantia et Corpus, est tantum Conceptus simul representataeque quaedam videlicet Dialogum inter Philosophum et Epistolam pag 74. Substantia Consi idea inde nata est, quod uno eodemque tempore aliquibus accidit. Sicut Dulci, mixtum pilatum colore inter oculos, rotunditas ac molli- tas tactum afficit.

Deus etalebre  
Morus et actio non est proprium Corporis, sed Deus movet et agit  
Occasionaliter per Hypothesis hinc, est orta Malebranchius fuit Religiosus Iernita.

Id est, si agens generare.

Id est, si agens generare.

Est hoc Complexiu' Sensitivum  
plexionum formamque deam sub  
vultu per 242. Qualitates haec sunt  
sensibiles, cum sint sensibiles ex  
nos non existunt. Cum tamen  
causam existentia non dependet  
a cogitatione nostra sed est  
aliquis spiritus in quo existit  
existunt & in intellectu Divino. Sed  
has ideas nos non credimus  
Divino intellectui, nosum percepti  
omnium rerum mundum in  
his per Dei voluntatem  
per 243.

• Existentiam absolutam cogita-  
tus non competere Aristoteli  
hi demonstrata

per 244. Quia si cogitatio  
est tantum Complexiu' per  
sensitivum. Sed cogitatio  
nec. aut. Cogitatio  
nec. aut. Cogitatio  
mediatum objectum sensitivum,  
sed objectum immediatum  
sensitivum, est idem sed idem  
animos; & etiam existentia.

per 245. Non est cognitio  
non dicitur existentia

24. Cogitatio spiritus  
Dei. Cogitatio immutabilis  
mae objectis



Arg 2. Colores a Diversis anima-  
libus diversimode percipiuntur; quod  
uni animali apparet flavum, et  
alii tale non est; et videtur mutari  
plus Corporis, Conformatio oculi,  
luminis gradus. Sed si Colores  
qualitas, rebus inherens, mutari  
non potest. & talis non est, Sed in  
animo existit.

Resp. Colores habent aliquid ob-  
jectivum; habent aliquid Subjectivum.  
Quae in Coloribus Subjectiva sunt,  
illa possunt mutari.

Arg 3. Eructum secundariis per  
tates in animo sicut existere.

Sed si secundariis qualitates in an-  
imo existunt, ibi debent esse pri-  
marie existere. Nam haec per mu-  
tationem ratione Subjecti commu-  
tentur. Sic motus aliquid uni  
animi tardius, alteri color,  
sic Corpus, quod uni Subjecto  
resistit, alteri non resistit. & tal-  
is qualitates in Corporibus in ha-  
rent, Sed qd. n. p. 58<sup>a</sup>

Sciendum Nichil est dictum de  
qualitatibus secundariis & nec  
de primariis

Arg 4. De interna, actuali,  
tate et facultate cogitandi de  
situantur

Hoc argumentum est de  
lely.

resistentia illi  
dom. ecc. q. Philo.  
Soliditas. Soliditas  
primaria qualitates  
naturae q. p. 58<sup>a</sup>

Et non possunt esse casus cogitationum  
nostrarum: Nam nemo dat, quod non  
habet sed pag 143

Natura animae et Materiam  
notis nondum satis cognita esse.

Arg<sup>o</sup> 9. Ex Verbo Communi  
Si ductius interpretari cur animas  
existere aliquam materiam spirituum  
illam tanquam, videtur, et sensibus percipi  
quo. Et existentia leasi esse certum  
Nam eius perceptio

Quae est materia existens in  
aliqua existentia. Perceptio spirituum  
videtur eius existentiam esse  
consequi.

Atque ut de materia in  
et Verbo Communi. In  
Sicut enim dicimus in  
am honesti studii. Namque  
tem e libere per se  
et materia; sed  
referimus sicut ego  
Sicam nos habere  
bas; Libe Satiaci, representatione  
vo minime

§ 110

De Monadologia Leibnizii

Leibnitz in quantum non in  
aliam credit. Quae Leibnizii  
representantem, hactenus reali  
ta est.

Leibnitz dicitur  
as non nullas esse  
tas  
Strato dicitur Atomos  
vere

Leibnitz credidit in mundo nihil  
esse mortuum; sed omnia esse viva. In  
representandis gaudere. Tuamvis hoc  
nobis non appareat id mirari non de  
bemus nos enim tantum phænome  
na representamus.

Monas v. sunt circos. v. Constant  
et Monadibus. Monades omnes habent  
vim accrescentandi, mutantur ex intimo  
principio; sunt v. v. speculum uni  
versi in quo deus qui omnia crea  
vit legere potest quid accidit in  
universo et quid futurum sit.

Monades rationales. Mandam remissionem hanc ad  
tantum distincte, et profiores cont. de et ab aliis. Deus immo  
sunt. Circos in tribus omnia perficientibus  
et actualia sibi distincte representant;

Monas sunt rationalis, ea distincte se a  
representat, que mo sibi corpore sibi quod non sunt et  
habent rationem sicut  
representant se quod que  
sunt in se ipsa distincta  
Monas sunt, cum corpore juncta, quod non sunt et  
habent rationem sicut  
representant se quod que  
sunt in se ipsa distincta

illa classe representat, que mo sibi  
corpore sibi classe representare potest.

Monas que elementum est corporum  
omnia obscure representat, quasi et  
set in se ipse. et sunt in se ipse  
corpore que sunt  
ultra sibi non  
representant

Monas v. est primitiva v. est de  
riativa. Monas primitiva est  
cuius productiones sunt omnes creaturæ  
vel. Derivatae Monades, que producuntur  
per continuas divisiones factas  
sunt vel receptivitate creature

limitatione

eternis statum probers est grandis  
futuroi Consequendum ratione inveni  
si occurrunt in statu eternis antecedens

Nulla moras agit proprie in diuina  
influentia multum huiusmodi incho  
officij interueniente et idcirco deo  
per huiusmodi presentiam

Grammaticae Perfecta

Corpus Campi in Philosophia  
per huiusmodi matrice constituit  
ad quod videtur dicitur, corpus in  
effectibus notione constituit in  
quod animal vocatur

Corpus organum existens  
videtur est machina huiusmodi  
et machina in corpore huiusmodi  
in infinitum subdit modo in  
lexis in ea est similitudo huiusmodi  
videtur fieri in quo quidem  
est ita in huiusmodi

§ III

De Sensu Interno

Sensus in genere est facultas in  
sentia per affectionem passivam per  
cipiendi

Externus presentia percipit sensus  
internus, interna presentia percipit  
sensus internus. Sensem internum  
voceat Lactius reflexum. Huius  
sensus externi ad unum, tactum huius  
sensus; sic sensus internus per se  
ad conscientiam

huius sensus incho  
est huiusmodi  
sensus notiam

Conscientia manifestat Nobis intellectum, volitionem, imaginationem & etiam his omnibus etiam personalitatem. Ego.

§ 112

De sensu communi.

Sensus Communis, est facultas immediate evidenti instantanea et absq[ue] discursu. De sensu communi videant[ur] Scoti Philosophi in primis De attri[bu]t[io]n[e] Petri in tentamina de veritate Cap 1<sup>o</sup> Vid[et]ur Cicero de Natur[is] 3

Differ[entia] Sensus Communis a Ratione, que est facultas mediate evidenti adhibito discursu percipienti.

Differ[entia] ratio a sensu communi in his: 1<sup>o</sup> in argumentatione, Ratio vel Principium debet sensui communi; deductio r[ati]o argumenti utroque debet rationi

2. Ratio maiori cultura est capac[itas], quam Sensus Communis: Quamvis enim hiis perspic[er]e queat; vide[re] tamen donum esse nature

3. Rationis objecta r[ati]o naturaliter h[ab]et <sup>conclusiones</sup> cognoscere, homini indocto non est turpe; sed objecta Sensus Communis r[ati]o: H[er]eologia non potest esse sine artifice v. indocto ignorare se turpe est.

Macabris legibus

Crossas se report quidam lamul[is] aliquid imponunt inter mandata factum esse mutum, ne facta sanitale sententiam dimid[is] argom, ubi reliquis ubi incept[is] percipient[is] Lond[on]i Septembri 1788 p[er]fect[is] Sensus Communis intulit in Cl[er]ic[is]

Objecta Sensus Communis hae sunt

- 1. Objecta Sensus Communis et a Doctis et ab indoctis pro vero habentur et existentia Corporum.
  - 2. Objecta Sensus Communis debilibus Argumentis impugnantur
  - 3. Cum Objecta Comm. sensus verbis negantur, factis et vita ad probantur. Sic Realista negat Int. Corpora et tamen ita vult se existere Corpora.
- § 113.

De Origine Idearum

*Lexiconum remissionem*  
*in libro 1. Aristotelis*  
*De Anima*  
*et in libro 2. de Anima*  
*et in libro 3. de Anima*  
*et in libro 4. de Anima*  
*et in libro 5. de Anima*  
*et in libro 6. de Anima*  
*et in libro 7. de Anima*  
*et in libro 8. de Anima*  
*et in libro 9. de Anima*  
*et in libro 10. de Anima*  
*et in libro 11. de Anima*  
*et in libro 12. de Anima*  
*et in libro 13. de Anima*  
*et in libro 14. de Anima*  
*et in libro 15. de Anima*  
*et in libro 16. de Anima*  
*et in libro 17. de Anima*  
*et in libro 18. de Anima*  
*et in libro 19. de Anima*  
*et in libro 20. de Anima*  
*et in libro 21. de Anima*  
*et in libro 22. de Anima*  
*et in libro 23. de Anima*  
*et in libro 24. de Anima*  
*et in libro 25. de Anima*  
*et in libro 26. de Anima*  
*et in libro 27. de Anima*  
*et in libro 28. de Anima*  
*et in libro 29. de Anima*  
*et in libro 30. de Anima*  
*et in libro 31. de Anima*  
*et in libro 32. de Anima*  
*et in libro 33. de Anima*  
*et in libro 34. de Anima*  
*et in libro 35. de Anima*  
*et in libro 36. de Anima*  
*et in libro 37. de Anima*  
*et in libro 38. de Anima*  
*et in libro 39. de Anima*  
*et in libro 40. de Anima*  
*et in libro 41. de Anima*  
*et in libro 42. de Anima*  
*et in libro 43. de Anima*  
*et in libro 44. de Anima*  
*et in libro 45. de Anima*  
*et in libro 46. de Anima*  
*et in libro 47. de Anima*  
*et in libro 48. de Anima*  
*et in libro 49. de Anima*  
*et in libro 50. de Anima*  
*et in libro 51. de Anima*  
*et in libro 52. de Anima*  
*et in libro 53. de Anima*  
*et in libro 54. de Anima*  
*et in libro 55. de Anima*  
*et in libro 56. de Anima*  
*et in libro 57. de Anima*  
*et in libro 58. de Anima*  
*et in libro 59. de Anima*  
*et in libro 60. de Anima*  
*et in libro 61. de Anima*  
*et in libro 62. de Anima*  
*et in libro 63. de Anima*  
*et in libro 64. de Anima*  
*et in libro 65. de Anima*  
*et in libro 66. de Anima*  
*et in libro 67. de Anima*  
*et in libro 68. de Anima*  
*et in libro 69. de Anima*  
*et in libro 70. de Anima*  
*et in libro 71. de Anima*  
*et in libro 72. de Anima*  
*et in libro 73. de Anima*  
*et in libro 74. de Anima*  
*et in libro 75. de Anima*  
*et in libro 76. de Anima*  
*et in libro 77. de Anima*  
*et in libro 78. de Anima*  
*et in libro 79. de Anima*  
*et in libro 80. de Anima*  
*et in libro 81. de Anima*  
*et in libro 82. de Anima*  
*et in libro 83. de Anima*  
*et in libro 84. de Anima*  
*et in libro 85. de Anima*  
*et in libro 86. de Anima*  
*et in libro 87. de Anima*  
*et in libro 88. de Anima*  
*et in libro 89. de Anima*  
*et in libro 90. de Anima*  
*et in libro 91. de Anima*  
*et in libro 92. de Anima*  
*et in libro 93. de Anima*  
*et in libro 94. de Anima*  
*et in libro 95. de Anima*  
*et in libro 96. de Anima*  
*et in libro 97. de Anima*  
*et in libro 98. de Anima*  
*et in libro 99. de Anima*  
*et in libro 100. de Anima*

vimus; res ipsas non videmus.  
Ideae quaedam, quae sensibus externis  
percipi nequeunt. Sic honesti, pulchri,  
Numerorum sunt innatae, et quasi  
mentibus nostris immersae; ut e  
contraria parte qualitates cor-  
porum, sicut niger color, corporibus  
sunt immersae, indeque effluunt.

Chola Mesambria hunc con-  
ceptum de Deo, cum hac mutatio-  
ne recepit, ut Deas in iteum di-  
vinum illocaret, quas nos, purifi-  
cati et cum deo uniti videre po-  
sumus. Hinc nata videtur Malebranchii sententia  
De Aristotele dicit mentem constare anima animalis et intellectu. et dicit recentior  
animam-animalem aiebat per hunc  
crece, sensus, qui illas formas ter-  
ribiles, quae corpora in anni d'... in ille  
receptione constantem emittunt, sine  
Materia recipiunt, sicut cera  
recipit formam sigilli sine ma-  
teria sigilli. Intellectum autem  
natura sua credidit esse similem  
tabulae vase

5. Cartesius sententiam Aristoteli  
de tabula rasa primus  
videtur iustificasse; statuitque aliqua  
ideas ut Dei et generales ideas  
esse innatas; alias arguiti sen-  
sibus, alias vero formari a mente

4<sup>a</sup> Sententiam Cartesii, de ideis innatis  
 attributis videlicet Num. Innotuit explicari  
 se. Sic deus ment. facultatem inveni-  
 endi et evaluandi Deum, diciturque de  
 n. esse in numeros involutas et conclu-  
 tas ideas, quas per eternam hinc  
 potest evaluare. Et. non innata sunt  
 humorum ideas et rationes. Denonati  
 ita etiam veritates animales principium  
 contradictionis.

Case adit open  
 huius de manie.

Case adit open  
 huius de manie.

Co. Lockius. Præcedit dicitur ex  
 interm. a priori certis, quas in  
 Co. Cart. motu explicari a Deo  
 dicitur in eam representationem genera-  
 ri. Et. ita. et. data, per. hinc. et. hinc.  
 hinc. hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc.  
 Aug. materia. Intellectus. primus. et.  
 presentationem. Innati. verum. hinc. et.  
 mot. hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc.  
 Et. secundum. hinc. et. hinc. et. hinc.  
 hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc.  
 hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc.

Co. Cart. motu explicari a Deo  
 dicitur in eam representationem genera-  
 ri. Et. ita. et. data, per. hinc. et. hinc.  
 hinc. hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc.  
 Aug. materia. Intellectus. primus. et.  
 presentationem. Innati. verum. hinc. et.  
 mot. hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc.  
 Et. secundum. hinc. et. hinc. et. hinc.  
 hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc.  
 hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc.

Keybis de origine hinc  
 hinc. Certi. possumus. hinc. hinc. et.  
 hinc. hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc.  
 hinc. hinc. et. hinc. et. hinc. et. hinc.

Actio Secunda  
 De Imaginatione  
 § 114.



Imaginatio, est facultas Ideas  
olim perceptas in animo resta-  
urandi nulla habita ratione  
earum relictis; aut olim habi-  
to perceptionis.

Chesnerus  
est auctor  
magnetismi

Imaginatio ita se habet ad  
Sensationem, uti apographum ad  
Autographum.

Aliqui definiunt Imagi-  
nationem per representationem  
simplicem rerum materialium  
absentium. Sed hoc refellit  
C. Deatles in libro Critische ab-  
handlungen Tom. I. eo quod mor-  
tus conscientia, quamvis non  
sit materialis, tamen ima-  
ginationi potest subijci.

Imaginationis Sunt 4. species

1. Imaginatio specialis.
2. Memoria.
3. Reminiscencia
4. Fictio.

Imaginatio Specialis  
ideas olim sensibus per-

ceptas a hys recognitione re-  
staurat. Vg. in Janio.

Memoria Ideas olim pro-  
ceptas cum recognitione, hanc jam  
suis perceptas, revoat.

Commissio Secundum  
Aristotelem est memoria  
chiva et operosa, qua conde-  
ranio adijuncta, veli tempo-  
ris, circumstantie ac personis  
antiquas remembrance, revoat.

Fictio, qua ideas cum per-  
ceptas hanc modo ambulatione  
augemus, et in memis, non con-  
siderantes illas, extra suam proprie-

De Imaginatione

Leges imaginationis. §. I. I.

¶ Illud imaginatur, quod extra  
sensum perciperemus et res plures

Multa facere, et ordine imaginari, quod sunt  
mensura hinc est percepto. Hinc leges statuit quod  
cari quod vrant eam in imaginatione. Hinc  
hinc Aristoteli anima diuisus clarus inducet  
um Buella-menti; et improbia imaginatio, sa-  
rum convulsibile turbant mentem vehementer  
mes et la. ¶ Imaginatio, augetur. Ceterum  
xaho chesme-ha Commodat hinc legem, hinc libi  
hana.

memoria salutem mouet, de omni  
re cordato ruborem inducit facit

ga lex. diuiescentibus sibus ima  
gnatio fit fortior

Nam supposito fortiore viget debilitior est Ratio  
Hinc in Somno regnat phantasia

Imaginatio debilitior

4. Imaginatio potest claritate ad  
aeque sensati mem. Et tunc in peri  
culo versamur confundendū ima  
gnationem cum Ratione. Fit hoc  
in Barroismo, in affectu nimio a  
moris, et irridite. Exemplum est  
in Swedelborgio Emmauele et alii

phantasias

Apocalypsin annu  
re fingit et pugn  
can Theolog. Gray  
mesth sequens  
illa

Prescripta (ma) mbo phantasiae

1. Preservativum. Dicitur cum ali  
quo affectu intuitioni alicuius rei  
non immeremur. Sic, qui cum ex  
suetudo et cum de angelis cogitabat  
credebat se videre angelos.

2. Curativum. Phantasmata deli  
rimus tividore phantasmate vel  
sensatione. Sic curavit Bourhave  
Hartlemoresse puellas, sic Med  
cus quidam illum, qui imaginabatur  
se habere proboscidem; sic Helvetium  
Professorem studiosissimum

Adiunctum imaginationis fri  
gulara est affectio idearum. Med  
um vj imaginationem adjuvans  
est humor calidus, Calidus

## De associatōe Deorum.

Associatio est Deorum est illa  
vis animi, qua representatio  
res simul percepta ad conjun-  
gunt, ut una cum se, alteram  
se, alteram se.

Antiquissimū fuit cognitio  
animi huius, quamvis obscure  
sed sunt eius vestigia in  
et in institutis. In  
et in. In recentioribus  
et hoc dogmate. In  
variante. In  
sequenti. In  
et in. In  
et de hac. In  
primum. In  
et in. In  
in bene agit de hoc dogmate.

Apud Williamum, Wingum, Maas  
Commendatorem, Hartley et Jume  
Jumij et Jumianos, Blatner  
Hismami et Cleas, Dofes  
Haensis

videtur Hominum imaginatio  
turbulenta et legibus soluta et  
cum tamen certis in rebus  
legibus. In longis quibus

poetus ferre de Imaginacionis,  
quoq' omni lege et bene des.  
Nulla videntur adfunt Certe leges,  
vix in oris

Leges adsoeiationis Deorum, ali  
qui iusto plures conceperunt. Hume  
proposuit tres leges legum simili  
tudinis, Coëxistentis et Causali  
tatis, Cum tamen omnes leges  
duabus includere potuisset. Nam  
lex Causalitatis continetur in lege  
Coëxistentis. Vixit Hume in Sen  
tentiis de Alacu Humano. N

Nos per Hybernium tres  
leges concepinus.

Prima lex adsoeiationis—  
Similia et Contraria facile confu  
at Imaginatio. Sic agnum et homo  
centem; vulpem et astutum, Seryi  
um et spinam ad similitudinem

Quia Propri non possunt esse  
rationis pretis, quippe in eis adess  
celsitas, omnes referendū sunt ad  
Imaginacionem. Vane origo Me  
taphore, Protopopæia in jure  
liquidum lege quædam est. Sic  
Aer di in Saenis ideo datur nomen  
Vulpis. Quia nomen vulpis  
vixit per adsoeiationem talia

revocati in anime Dea Herodis  
ob similitudinem conjunctionis  
et occursum dicitur in Saceris: Melan-  
cholia et pax occurrit. Sic locum  
enarrat gloriam Dei

Etiam contraria facillime desce-  
runt. Sic: aestate cogitamus de hy-  
bratis et frigidis locis succedunt.  
Cum dicitur

"Qui me sollicitum moriturum  
tacet et ingenti tantum protegit umbra"  
Sic esurientes de convexo cogitant, et pau-  
peres somniant de divitiis.

Proxima tendat in lege contrari-  
etatis.

De lege associationis. Tocorum.  
Est ut coexistentia, et vicinitas  
sive contigua vel vicina sunt tem-  
pore et loco, ea facillime associan-  
tur. Nam loco facile associantur,  
sic, qui amicum in foro videt, si  
multa plures res et personas, am-  
ici idea recurrente revocat objecto-  
rum visum ideas. Vicina  
tempore facile associantur.  
ut: Causa et effectus; anteceden-  
s et consequens. Ita cogitamus  
de Calore Solis, ut simul de

radius eius cogitamus; vulnus  
corporei inflictum videndo, simul  
cogitamus de ictu et ferro,  
quo inflictum est. Amor etiam  
patrie huic legi innitit videtur.  
Amamus enim patriam pro-  
pter utilitates, et delectationes,  
quas ex ea presentim pueri per-  
cipimus. In hac lege quorunda-  
m et origo Metonymia, cum ponit an-  
tecedens pro Consequente. Subjectum  
pro Adjuncto. Signum pro Signato.  
Tempus pro re; et Synecdoche, qua  
pars ponit pro toto et vicijim.

3a Lex ad Associationis Ideas. Dubium  
hac est; Connectuntur Physica Organa  
cum internis organis affectuum *ref. Hsman.*  
Aliquando Cantus quodam ad-  
ficiendo aures nostras, a pat. animi  
moerore; quia cum organo auditus  
externo organum tristitia inter-  
num est. Connexum, et moerore  
hemiscente, posteriusq. *Consequens.*

Hoc phaenomenon Secundum *Hsman.*  
non debet ex lege Coexistentia expl. dari. Nam  
talis ponit casus, ubi cum Cantu quodam  
quippe nova tristitiam nunquam Conneximus  
Hae leges secundum Maassium adynam. prin-  
cipalem possunt referri. Scilicet. Totae res quae  
repraesentationis particulares repraesentatio-  
nes, omnes et salte immediate adiacent.

Contra leges ad Associationis Ideas. Aliquando  
omni lege destituitur imaginatio. si tempore Carceris *ten.*  
Regis Sengis quidam narrans interitum totius  
temporum hanc quibon

Et est nexus inter istas Ideas.  
 Et deo inter media animam et  
 hinc motu media clare representata  
 non poterant. Illi namque primus  
 cogitavit & modo a se ipso  
 non movet de se de se. Illa et  
 clare de viginti penam  
 de excelsitate.

In fine altissimi  
 P. D. X. I. I. I.  
 157. 7. 10. 10. 10.  
 75. 10. 10.

Et in aliqua representatione  
 hinc de se. Et de se. Et de se.  
 Et de se. Et de se. Et de se.  
 Et de se. Et de se. Et de se.

Causa exalta ad istam Ideam  
 et est. Et de se. Et de se.  
 Et de se. Et de se. Et de se.  
 Et de se. Et de se. Et de se.

Et de se. Et de se. Et de se.  
 Et de se. Et de se. Et de se.  
 Et de se. Et de se. Et de se.  
 Et de se. Et de se. Et de se.

De veritate Imaginationis  
 In uno homine et in una  
 hinc tenet imaginatione  
 homine et ratione de se.  
 Et in uno homine non sunt  
 similis est imaginatione  
 Et exaltat. Et de se. Et de se.  
 Et de se. Et de se. Et de se.



De Diversitate adsoeiationum

Idea visu acquisita omnium  
facilime adsoeiant; mox eod  
facilius auditu quae sita; iterum  
difficilius Tactu, Gustu et Ol  
factu obento. omnium difficil  
ime Idea Coenesthaesis.

De Modis adsoeiationum juvantib

- 1o Res jucunda facile asse  
ant.
  - 2o Res novae et magna.
  - 3o Res ordine bene dispositae
  - 4o Ideo consuetudine coar  
locata
- § 111.

De personalitate adsoeiationis

Adsoeiatione Ideae est persona  
bris quilibet Ideis suis asse  
at. Et familiares Ideas. Sic  
Caeleste & Strangum Ideas motus  
Ideam; theoreticam seu singul  
cum creaturam, taxationem Ideam  
adsoeiat.

De humore animi.

Humoris sunt animi laetum  
Ipsi, est humor animi quaedam  
eius dispositio tristitia aut  
laetitia profunda. Sed nec laetitia  
est nec tristitia. Et laetitia  
laetitia est quaedam dispositio  
humoris laetitia est quaedam

Tales animi humores scripta  
praesertim Boëtaeum Carcedis  
inspergendo illis festivitatem  
quamdam, aut tristitiam. Tales  
humorosis. Scriptor erat Sam  
Dubler Auctor Carminis. *Andreas*  
et Swift. Legati imprimis *Samuel*  
Tom *John* De Laputa.

In solitarum quarundam affe  
ctionum Causa.

1<sup>o</sup> Aliqui sunt in affectu  
autumno melancholici. Cuius  
causa potest huiusmodi. *Samuel*  
ultimam omnibus *Andreas*  
hinc *John* *John*.

2<sup>o</sup> Graues quaedam hinc  
in affectatione *Andreas* et hinc  
intentione. *John* *John* *John*  
arum *John* *John* *John*  
re, qui hanc ad *John* *John*  
genio imaginabat sibi *John*  
provisorem.

Thesis. Multa Phænomena  
sympathia et antipathia populi  
salutari et idearum affectatione  
sic amor Cartesii *John* *John*  
lat hanc *John* *John* *John*

his *John* *John*  
distincta *John*  
ratio

Annule cuiusdam amore misti-  
no; sic saepe amamus scriptores  
veteres; quia illos a Magistris  
nostris laudari audivimus.

§ 118.

## De Somno

Vigilia, est Status animi  
et Corporis, quo anima movendo  
Corporis impressionibus exter-  
nis distincte percipiendis apta  
Corpus vero in pulchris externis  
recipiendis animae parere  
aptum est.

Somnus est Status vigilae  
oppositus.

In Somno primam inveni-  
unt, tandem haurit; Musculi, caput  
truncam, Brachia sustentare neque-  
unt. Circa gemas super contidat,  
motus vitales non cessant  
quidem; sed tardius peragunt;  
memoria torpet, imaginatio  
omnia, sunt phantasmata  
Dormientium.

Dormit in homine solum ipsum  
verosum Somnum Causa proclama

apertis, qui dor-  
mit aliquid ad  
lum videt atque

visulato Sanguis  
diuina motus  
vitales.

ut Status corporis  
reproductionem  
voluit.

est, depressio sensibilitatis in  
systemate nervoso, praecipue  
in Cerebro et Nervis Sensitivis  
Hanc esse causam somni patet  
inde, quod frigus, calor, sic  
labata epistola; ita etiam nar-  
cotica insensibilitatem, et minima  
entiam, simul fornum in-  
ducunt.

Notandum tamen nervi si-  
mul et semper aut uno gra-  
du dormiunt. Dant somnum  
totalis. Sic super actum o-  
tus a compressione nervorum  
sic in somnambulorum vigilia  
organum anima sensuum  
materialium dormiunt et si-  
lis et coenatione. In in-  
formis iudicium magnum  
nurs, dormit.

\*  
Euthanasia tabis  
Et hinc somni causam tri-  
bunt exhausto fluido nervo  
aliu compressioni cerebri per  
congestum sanguinem, sed nullo  
fundamento  
Somnia plerumque sunt  
hinc materia somni

aliquantum defecti et infra  
tum semi vigilia sumus potius  
ita ut jam res externa in  
sensu nostro agere queant,  
hos impulsus nos imperfec-  
seu confuse percipit. Cum his  
confuse perceptis ipsis adhae-  
mus nobis ideas familiare,  
vix tam frequenter confuse perceptis  
ideam tormenti bellici, aliqua  
vō somnia ex diurna impres-  
sione fortiore nascuntur.

Stimulus somniorum vel ex-  
ternus v. internus, vel ex utroque  
mixtus. Efficiens vō aut somnia  
nec sensus est cum is quiescat,  
nec ratio cum absurda somnia  
ratio repudiet, sed imaginatio.  
Cuius est monstrā fingere.

Stimulus somnia externus  
secundum aristotelem, est lux,  
candela aut solis, strepitus, vō  
lecta, coena largior, aliquoties  
comporis male lecta, lecti incom-  
moda, canitio Gallic.

Annuli interni sive, Libris, Tames,  
motus corporis videlicet, longin-  
quitate fluxus sive incubus oritur, sive  
Sanguis in Cerebrum in situ corpo-  
ris supino magna copia affluit  
nec inde facile reflueret que ad  
tandem

Feb. 11. Feb. 11  
Metamorph

Si per quietem Sensibilitas sit re-  
stituta recentibus sive Annuli in-  
tensus agant sive excitamur  
Moxie & debent agere in sensus  
ut odormiamus

Somnia sive v. simplicia v. Compo-  
sita. simplicia ab una Sensatione  
excitantur hinc sive fluxus regula-  
ria; Composita excitantur a pluri-  
bus Sensationibus. Ideo sequuntur sunt  
irregularia. Quod dicitur cum sen-  
satio novam seriem producat  
in imaginatione plures autem  
Series raro coherant.

Appropinquatio  
Cepellanus qui  
otius adhibetur  
habet imaginem  
sensationibus  
quod dicitur cum  
excitantur dicitur  
Somnia

Eadem Sensatio in diversis homi-  
nibus, diversa movet somnia Nam  
sive Associatione idealis est societas  
personalis. sive Stimulus externis  
aut internis associantur semper a-  
mikaner ideas

20 plurima somnia sive sunt  
negativa interdu p. Sa

32 Temperamenta s. varia.  
Præterea etiam Somnia Cholericorum cum sanguis sit calidus, somnia s. terribilia; Sanguineorum sanguis est dilutus, sine s. somnia horrida; Melancholicis tandem habent sanguinis cursum, habent anxiosa somnia; Phlegmatici rursus somniant.

Thesis ΟΥΕΙΡΟΚΚΕΙ ΠΙΡΙΠΙΚΗ  
sive ars Somnia interpretandi est ars futilis

omnium et intellectus  
a largis et autem

Dem. Nam non imaginationis sed rationis est presagium

Obj. Aliqui presagiebant in somno se esse mortuos et revera mori, s.

R. Potest fieri ut talia presagium mortem afferant. Crederent enim se in periculosa melancholia præcipere, quam mors sequitur.

Obj. 2. Aliqui morbis instantibus in somno presagiebant.

R. Jam in illis ad est initium morbi, quod nocte obscure percipiunt et cum hac molesta sensatione connectunt ideam morbi. Hinc patet somnia non futura indicare, sed statum morbi.

hominis et futurum. Prodeunt  
obj. 3. Calpurnia Casaris u-  
xor vidit Casarem occisum in fi-  
nibus suis jacentem et altera die  
Casar occisus est. Sicut in Not.

R. Sollicita mulier de Cypri-  
no Casare correlata illi ideis  
mortis in somnis associata  
a se provisione

Responsiones Ley facerimus in  
2 lib. cap. 9. De divinatione. Huius  
est qui totum diem jaculans non  
aliquando continet. Sed nos  
somniaamus neque ulla res est,  
qua non dormiamus. et mira-  
mur aliquid id quod somniamus  
videri.

De som. Somnium et alij  
similes eventus sunt tantum  
eventus sui ad dormientem nul-  
lum rationem habentem in  
signi et signati relationem. Imo  
neque ab uno horum ad alterum  
est crebris instabilitas observa-  
tiones concludit. Nam illo-  
rum duorum concursus non est  
constans.



Dandi noctambulones et Somniloqui  
 qui noctu mensam sternunt  
 Dormientes, equos frenant, tecta de  
 moxum ascondunt, orationes scribunt.  
 Hi sola nominis appellatione e-  
 rigilare solent.

Tales sunt plerumq[ue] temperamenti  
 Cholericis, macilentis Corpore, et Juve-  
 nes obtusioris sensus, hinc ut in  
 quam Somnambuli esse possunt.

Causa huius phaenomeni esse  
 ista est § 116: Imaginationem posse  
 etiam motus violentos producere in  
 Corpore et cum visum. Davi Somnus  
 partialis Somnambuli Magnetis, Mercurus  
 simulant se dormire; aut aliter <sup>tem istam.</sup>  
 loquuntur. Huc ut exempla Herophilus de  
 fratrum Quorum altere diem lectum in  
 lectum portante.

### De Visione

Visio, est ea animi conditio, qua vi-  
 dentes nobis persuademus esse aliquid  
 aliquid evenire, cum tamen nihil cre-  
 nitat

### Causae visionis

1<sup>o</sup> Si Diu et cum Desiderio  
 obtinendi rem aliquam contem-  
 mur, contundimus imaginationem  
 cum Sensatione. Sic evenit Luc  
 Demborgio, qui existimabat se

Prophetarum  
hatten christa vationibus sic Galie lucas erat drabi  
na Canyabris  
Hi Prophete etc. 2a et nota corpus etc. dicitur in  
sui Epistola etc. In febris multo eadem se idem  
cah  
Inalter in emblemata spiritus hoc etc. etc.  
secta quadam capi 3. Contagium. Unus dicitur in  
te Obuenit  
capitulum etc. nos inspicit. Sicut visitans aduery  
satis est etc. visitari facit. Sic Lucas dicitur  
hinc loco in v. Petrus exemit in quo etc.  
vnde se se naa etc. totam Europam etc. etc.  
vrent

hinc inspicit et caetera hinc  
hinc etc. etc.  
hinc etc. etc.  
hinc etc. etc.

hinc etc. etc.  
hinc etc. etc.  
hinc etc. etc.

hinc etc. etc.  
hinc etc. etc.  
hinc etc. etc.

hinc etc. etc.  
hinc etc. etc.  
hinc etc. etc.

hinc etc. etc.  
hinc etc. etc.  
hinc etc. etc.

Sicco sit varia ratione.

1<sup>o</sup> Diminutione. Sic formatur idea <sup>†</sup> Stoici auctore  
Giganti et Lillipubii

2<sup>o</sup> Additione. Sic formatur idea <sup>†</sup> Stoici  
Gigantis et Broodingadi

3<sup>o</sup> Compositione. Partes substantiarum  
alia perceptarum conjungendo. Sic humano capiti afforendo  
Cervicem Equinam

4. Mixtione, qua mens ideas prius  
resolutas instar chemici juxta  
proportionem miscet; et sic novam  
quoddam et simplex totum ari-  
me sistit. Sic cum mens Rega-  
lum format, imitatur pictorem  
mischungem coloris Flavii et Carui  
novam colorem Vindem producen-  
tem. Mens enim non arguit  
nat qui humeris alas, sed hu-  
meros equi cum alarum radi-  
cibus ita miscet, ut imago  
radieris et ala in unum con-  
fundantur. Videatur Tetensius Philosoph. T. I. Cap. 11.

Sic hinc carere cognovimus, vel  
bellarum artium cultores et Scientiarum Præcipue Philos.  
nam. Musica Pictura, Statuaria vicæ  
artes sunt belle

† Stoici

Fictio si fuerit citra illam inempam  
timur: qualis illatio contigit Lep.  
Aristophides, qui recitavit in  
faculam flonf.

### De Enthusiasmo

Quare dicitur Magnam adminiculum esse in  
de Enthusiasmo hinc Enthusiasmus facilis a  
chillon enth. minime insignes, primum et plurimas  
conceptionis Ideas imitari et  
potioni interuenies. In Enthusi-  
asmo forte veniant, imo pro-  
unt idea est. P. 100.

In Enthusiasmo, que est hinc  
de ea est sensibilitas, primum  
incolitus animi <sup>545</sup> ~~545~~ ~~545~~ ~~545~~  
est insoliti effectus, sic est hinc  
est et hinc est hinc est hinc  
formatione hinc est hinc  
est hinc est hinc est hinc  
est hinc est hinc est hinc

### Causa Enthusiasmi

1<sup>o</sup> In natura hominis ipsa est  
animi nimia sensibilitas v. pectus  
et insignis ineam animi

2<sup>o</sup> Est defectus animi. sic amor  
am, tristitia, am, tristitia, am, tristitia,  
vesti accier.

3<sup>o</sup> Excellentium Oratorum lectio et  
Poëtarum, qui suum Enthusiasum

Pindarus, Catullus  
enthusiasticus  
Demosthenes  
orator enthusiasticus  
etiam Cicero.

in nos transfundant.

4<sup>o</sup> Natura et artis excellentium  
productorum contemplatio. Sic sum-  
morum Monumentum et adificia Laureæ opera  
que exaltant imaginationem.

5<sup>o</sup> Musicis instrumentis, quibus  
Musici imperitisq; ad canendum  
excitantur.

6<sup>o</sup> Vino etiam largius sumto, imo  
omnibus illis, que sanguinem in  
motum concitant et terrores con-  
cubitus sic equitando, deambulant.

De Viri sic For Epist. XV lib I  
Generosum, et bene requiro,  
quod curas atq; quot subsecutio na-  
m venas animus meum quod deest ministrat.

§ 121.

Tractatus de Ontologia

cum ens a possibile sit idea  
Imaginationis et Fictione produ-  
ctas; hinc accipit Auctor de Ente  
tandem proprio Ontologie ob-  
jecto, hinc et in hoc tantum ge-  
neris occasionem.

Ontologia, est doctrina de Ente  
eiusq; proprietatibus in genere.

Ens v. Possibile est idea rei pro-  
pria, ad cuius similitudinem res et hoc est  
aliqua modo modocum, i.e. idea  
domini d. i. f. c. a. n. d. e. o. s. t. E. n. s. v. E. p. i. s. t. e.

Architectus  
mente propria

Wolfiani multis agunt de ontologia  
post hanc notionem dicitur  
Egentia. De Egentia. Egentia  
significat complexum omnium de-  
terminationum quibus res aliqua  
constituitur.

Egentia Wolfianis est id, quod  
in re tantam vim minimum continet  
sua, unde reliqua, quae rei inesse  
aut in esse possunt explicari que-  
runt.

Egentialia s. quae continentur in  
sua rei. sic trianguli egentialia s.  
tria latera et tres anguli

et tributum, est, quod sicut est in  
equentibus. s. volubilitas est ad  
tributum. sicut enim est volubilitas

est in re. accidens, autem est in re  
et potest esse potest et ea egentia non  
sunt recipere. s. in re.

Realitas, est adtributum, quod  
complet rei existentem.

Privatio, absentia istius qualitatis,  
qua rei in esse debet. s. sicutus  
in homine est privatio

Negatio, absentia qualitatis,  
qua rei in esse non debet. s. sicutus  
Coecitas in lapide.

Haec Thesis: Essentia rerum & Aeterna  
et necessaria, loquitur de rerum ide  
ali essentia, u. de Conceptu rerum,  
et significat: Res ita debet Conci  
pi prouti est, non ita prouti non  
est. Sic triangulum ita debet Conci  
pi, quia figura tribus lineis con  
stant.

Moralitas acti  
onum est vitiosa  
Secus: non pen  
det ut Vitiositas

Ontologia agit de duobus princi  
piis humanae cognitionis. de principio  
contradictionis et Rationis sufficien  
tis. Observanda de Principio Contradictio  
nis Wolfiani dicunt Spium Contradictio  
nis esse Spium et non determi  
nant, utrum sit Cognitio et  
demonstratio Spium, cum revera  
sit Spium demonstrationis

~~et per eadem aspectu tempore~~ <sup>de his Contradictio</sup>

2<sup>o</sup> Dicunt Wolfiani sic esse uni  
versale demonstrandi Spium cum  
tantum analytica Propositiones  
possint et ille Spio demonstrandi  
tales Propositiones in quibus Con  
dicatum exprimitur ex subjecti notione.  
Sed Synthetica Propositiones, quae  
per se nota praedicata habent ex  
illo Principio demonstrari neque  
unt. Sic Quid est extensum.

Ex hoc Epic potest demonstrari:  
quia est analogica propositio. Mi-  
nor est minus Epic utilitas, quam  
existimant Malliani.

Non debet demonstrari, quia  
primum est Epicum,  
et iterum notabile est Epicum,  
laborem sufficientem. Nichil est sine  
ratione sufficiente.

Non est novum hoc Epicum. Hinc  
enim in Simaco dicitur, et accepit, app-  
teretur ex hoc et Cameracensis tu-  
pius Episcopo quam ferit Epicum. Quia  
quidquam dicitur. Hoc Epicum syn-  
theticum a Doctore sine ea Epicum  
traditionis imperatibus. Hinc demon-  
strum

Supra totam  
Philosophiam  
non dicitur  
necesse est  
demonstrari  
esse

et demonstratio classica

Accus enim res simplicem primum  
retinet sic existet una substantia  
am ga Dem. Cockii

Sic nihilum esset causa rei, quod  
est absurdum.

Respondet Humius, namque supra  
scilicet aliquid produci debere. Cuius  
enim Deam productionis causa  
esse fictam, sui notioni adiacenti  
nem substituit



3<sup>o</sup> Sec Principiū rāonis, sufficiens  
est. Omnis effectus debet habere cau-  
sam; quia est effectus, cui includit  
notio Cause.

Rep. Humis Similes est hoc argumen-  
tatio illi figuris dicat: omnis debet  
habere. utorem: quia manus hōmō

Ita pro constanti omnium recula-  
rum experientia et hāc stimulo quo  
jam pueri ad hanc affirmativam  
impellimur probat. Hec pro est  
dignitica. Hinc ex principiis Onto-  
logionis hōmōm hōmōm.

§ 122 & 123

### De Memoria Speculativa

Difert memoria ab Imaginatio

1<sup>o</sup> In memoria ita vocamus  
ideas, ut simul cōscii hōmōm illas  
nos abim percipimus: sed in Imagi-  
natione de est cōsciatā et im-  
pediturum percipimus

2<sup>o</sup> Memoria, animus defeh-  
gat Citus, quam imaginatio

3. Imaginatio per Ideas applica-  
tes. Sape vocet memoria per

§ 124

Ope memoria requiritur Dea hō-  
cōsciatā. Sic si recordemur pe-  
cepimus alicuius matris.

Tempus est factus memoria et  
 abstractionis. Est enim ex repre-  
 sentatione sibi succedentium idearum  
 vel rerum actibus abstractione.  
 Secundum Regularem materia  
 tempus est a priori determinata  
 per formam sensus interni. Prima  
 sententia in tempore est repre-  
 sentatio a priori. Quoniam omnis Ma-  
 teria est a priori. In tempo-  
 ris representatione adhibet  
 se varia

20 facit abstractionem succedentium  
 30 facit omnia conjunguntur  
 in unum. Tempus representatio  
 est forma omnis interni intus

In primo ordine intus. in se-  
 cundo. In tertio est abstrahere  
 nota omnium. In quarto in  
 hinc. In quinto omnium a se esse  
 hinc predicatum omnium phae-  
 nomenorum. Conf. Leibniz Schiz. Leibniz  
 1785

Ex intellecta notione tempo-  
 ris potest intelligi Wolfgang de  
 finito mundo, quod sit mundus  
 Congeries rerum spatio et tempore  
 Connexarum: v. alio v. v.

Expositiones  
 et fortiter  
 formatio  
 prior. Meian  
 post

Congeries rerum Simultanearum  
et Successivarum interesse Connexarum.  
Quam definitionem Corrigit  
Wandlerus additq. illi: quae tamen  
simul sumta non s. partes rei  
alterius; Secus enim caderet  
ista definitio etiam in sanguinem  
in Corpore fluentem; aut in flu-  
vium.

Ceteritatis notio leviter ad-  
umbrari potest per praesentiam  
omnium cogitationum

§ 125

Capax memoria comprehensio  
multas et diversas ideas. s.  
Fidelis memoria ideas sic  
conservat.

Grata memoria pristinas  
ideas ad nostrum Consilium faci-  
le revocat. His tribus adjunctis  
constituitur bona memoria.

Praecepta de memoria adinventoria  
quae tunc adhibente proinde clare  
et distincte percepta erant, illa  
facile revocantur.

Principia alia  
 momento limi  
 te annis  
 in concione  
 dicende 39  
 20 sonat non  
 uni seiplura  
 de n. us est  
 subiectione  
 eo firmi  
 imprimantur  
 pte dicitur  
 dicitur  
 30 etiam  
 quo res dicitur  
 aut interjunctio  
 nes sunt notan  
 de. Huc per  
 et distincta  
 orationis dicitur  
 pho.

I. Huc cum sona  
 doloris, vel admirationis percepta  
 fuerant, ea similitudine  
 facili et lucido ordine sunt  
 adita, et similitudinem quan  
 dam habent facilius imprimun  
 tur. Maxima est similitudo  
 hinc hinc olim similitudo  
 tenende dicitur etiam impo  
 nendo

Ars Mnemonica agit de me  
 moria artificiali, olim quilibet  
 et haec ab his qui lo  
 quuntur meminit, etiam  
 per ecclesiasticos, maxime  
 de hac memoria in  
 fidentibus, res enim  
 perceptas hoc modo  
 rum memorati. Hinc ut genera  
 tis via potest tradi. Nihil hoc  
 ideo ad associationem, quae personarum  
 est, quilibet hominum pro suo  
 ingenio in talem memoriam  
 comparare sibi potest.

126

in omnes  
 fieri tunc  
 ne posse  
 memoriam  
 nit dicitur  
 illuminat  
 nam de re  
 absentibus  
 de lib. 2. tract. 2  
 pro hac  
 vivat

ducunt, quae res olim perceptae  
 retrocan possit in animum. Quae  
 re plures sunt sententiae

pa est Aristotelis Hypothesis, qui ex  
distinctis impressionibus in Organo factas re-  
linquere in Cerebro certa vestigia, quae  
relegendo animus pristinas ideas re-  
vocat. Huius Hypotheses patroni-  
hanc Sententiam eo ipso probant,  
quod Res revocanda extra mentem  
debeant esse, non intra mentem. Pro-  
inde esse vestigia Cerebri debeant  
reproduci.

Ad hanc primum verborum Hartley  
pertinet etiam Hypothesis affinis  
scilicet: Systema oscillationis nervorum,  
quo creditur antiquas oscillationes  
occasione Sensuum in fibra pro-  
ductas redire et cum his idearum  
revocari correspondentes. Utrique  
haec Hypothesis sedem idearum  
quae sensuum ponit extra animam.

Hartley  
indivisi-  
laborem nec  
corum claus  
Caro Cerebras  
partit nec di  
tenent tra  
Genere nec  
proximus su  
Hoc mater. A. 17  
Sensuum  
Sensuum  
Sensuum  
Sensuum

Clarissimus Rege has Hypothe-  
ses refutat: nam -

- 1<sup>o</sup> Existencia talium vestigiiorum  
aut oscillationum est dubia.
- 2<sup>o</sup> Chiamis certa est horum  
existencia: tamen ad explicacionem  
perceptionis parum conferunt.  
Nam aliud est Conceptus sci

Sensuum  
Hoc sensus  
Cessante vento  
non statim ces-  
sat turbo ma-  
re. Est enim  
lapis sensuum  
Efficiens  
Imaginati

Tentatio et memoria

constat enim ubi  
se Holveto. ino p  
us solum sentio  
aboli. et sic deinde  
et homines enegunt  
patet. Disceptat  
solum in organisa  
tione;

Danzon Jan itine  
ator sed hinc con  
hominis narrando  
more Gallo parat

Tentatio  
Puncta forma  
reprohensione rei  
de fieri de p

aliud motus in corpore aut  
vestigio.

2<sup>a</sup> Hypothesis est loctii qui  
sahit, mentem esse republi-  
cum idcirco, vel aliam men-  
tem habere facultatem aspec-  
tationem antiquas ideas se suscipi-  
di. Et bene intelligat sententia  
loctii, stare posse videt. Tenen-  
tum modo est, cum velle me-  
morian equo esse originem  
et sine facultate ab ipso  
hi est, in duntaxat idcirco  
quid ita non esse aspec-  
ti, ut in tentatione per se  
explicari nequit. Et hinc  
tentatione 3<sup>a</sup>

Mirabile est hoc anni  
facultas, equo tentatione, a mem-  
ideas revocant detentio, in me-  
dum providentia futura et  
tamen hoc potterius mira-  
mur, illud non

Thes Memoria presertim  
verborum et signorum ex-  
det a Constitutione corporis

Dem p<sup>o</sup> Morbo et Lesione  
Cerebri multi amiserunt me-  
moriā

amisi morbo et  
nomen suum Mem-  
le corona.

2. Ebrietate, nimio Calore,  
Narcoticis, Diuturno Somno de-  
clitatur memoria. Sic ebrietate  
Claudii Imperatoris memoria  
declinata est; Van Swieten usu  
+ Myoseiami memoriā declina-  
tam animadvertit.

3<sup>e</sup> Infantes cum in his ce-  
rebrum sit molle, nec possint  
ex Aristotelis Sententia recepi-  
re vestigia memoriā omni de-  
stituunt.

Thes 2. Prodigiā memo-  
ria est donum raris.

Mira fuit Themistoclis  
memoria, qui omnes Athe-  
narum Cives nominare scie-  
bat, Circiter 25 mille homines,  
Cyri, qui nomine compellabat  
omnes suos milites; Hortensii,  
omnium rerum venditarum in  
Auchione pretia retinens. Scell-  
gii, Donellii, Crellii.

Hung. Bellemag.

Haec omnia explicabilia sunt, ex cere-  
bri constitutione peculiari. Non po-  
tuit talis memoria solo usu et  
exercitatione comparari, ubi neque  
velocitas atque illius, neque robur lin-  
guae

§ 198

### De reminiscencia

In reminiscencia semper duas  
Ideas observantur, una praesens  
et antiqua, et tamen una. Haec  
duas Ideas non confundit. Dis-  
tinguit autem haec Ideas per differ-  
entia locorum et circumstantiarum.  
Sicut enim Ideae duae circumstan-  
tialiter adiunguntur, alia praesens, alia  
2<sup>o</sup> praesens, alia maius, tamen  
tas quam antiqua.

Reminiscencia quantum ad  
solum defectum a memoria, quae  
memoria est actus facilius  
qua Idea sponte recurrens. Remi-  
niscencia vero est facultas activa,  
qua cum alius molimine ad-  
tendendo circumstantias loci et  
personae, recocamus Ideam. Vide  
De actibus abhandlungen § 198.  
Memoriam habent bruta, non  
videntur habere reminiscencia.



Remissio iuvat. p. atten-  
damus circumstantis idcirco  
canda adnexis

2<sup>o</sup> Molimine et applicatione animi  
acriore

Oblivio, est defectus memorie  
et remissio

Causa oblivionis.

1<sup>o</sup> Rerum brevi temporis spa-  
tio contemplandarum multitu-  
do ac varietas

2<sup>o</sup> Ebrietas et luxuria

3<sup>o</sup> Affectus animi. sic metus,  
ira, morbi corporis &c

§. 129.

Memoria u est Verborum u. Re-  
rum. Differt memoria rerum  
a Verborum.

1<sup>o</sup> Diutius durat memoria  
rerum, quam Verborum. Hinc illa  
tenacior memoria est. de Otib. p. 88.

2<sup>o</sup> In Memoria Verbum est  
nexus Vicinitati. Sic sequens  
vocabulum adnectit precedenti

3<sup>o</sup> In Memoria rerum alter est  
nexus. Sic Subjecto adnectuntur  
attributa, principia Conclusiones.

4<sup>o</sup> Ad memoriam rerum ma-  
iore attentione opus est quam ad Ver-  
bum. Hac de Causa negligunt

proxi verum memoriam.

Utraq haec memoria debet  
perfici: Magis tamen verum  
quam verborum. Memoriam ma-  
xime juvat attentio.

Attentionem vero excitant  
et sustentant.

res majores momenti  
sunt: ut ubi, no. cia,  
varia, inveniendae, nova sublimia  
a. Et signa et scabula sunt  
adversae, aliaq. ubi  
adversae. Custodit in  
taria et in varia.

Necessaria

Involuntaria attentio  
tunc non indiget quibus  
habet. Cum excitantur, ut  
nova sublimia, aut  
adversae hinc et inde  
hinc ubi ubi, illius  
Involuntaria. Qui vero  
excitat attentionem, in  
cise querenda, ille habet  
tariam attentionem.

Secunda Divisio est in  
Rigida et Flexibile. Rigida  
fuit Archimedis Circuli quibus  
adversae. Involuntaria.

Flexibilis est, qua circa varia ob-  
jecta versari possumus.

Invenies ad Genhorem excitat possunt  
variando labores, libros Diocesi argu-  
menti et Genem scribende.

§ 131. - 134.

Rechio Tertia. De Intellectu  
et Iudicio praesentia discursivitate

Abi representativa constat facul-  
tate cognoscendi inferiori et Superiori  
re. Ad facultates cognoscendi su-  
periores pertinet -

superior Iudicium  
et Ratio.

1<sup>o</sup> Intellectus: *form. transp. form. sensatis Imagin<sup>2</sup>*  
Intellectus variis significat. *facult. animi Inf<sup>1</sup>*

1<sup>o</sup> Vulge significat, omnem co-  
gnoscendi facultatem.

2<sup>o</sup> Welfio et Complicibus aliis  
Philosophis stat facultatem ideas  
distinctas abstractas et universales  
consciendi.

Notandum est: aliud esse Ideas  
abstractas; aliud ideas universales  
Abstracto ideo tunc sunt univer-  
sales, cum referuntur ad plura individua

Qua Ad exercitium intellectus plura  
requiruntur

1<sup>o</sup> Sensus, qui manam cogi-  
tandi suppeditent.

2<sup>o</sup> Memoriae, quae Ideas retineat.

3<sup>o</sup> Obstantia est quidem voluntaria, quae Idea hanc partem clarior reddat, alias abstractio.

4<sup>o</sup> Relatio Idea ad plura Individua et Generalitatis Idea.

Objecta intellectus vocantur.

Plato 3<sup>o</sup> <sup>Chrysolomus</sup> Philosophus Platonicus, cum antiquis Philosophis vocabantur Ideas. Ideas autem illis erant, quae mente capiuntur et non sentiuntur, sicut fere bene sunt perit. Relatio hanc habet, hanc vocem. Nam ante Crisostomum et post illum argueretur, utrum existant verba universalia.

Obculo III. Aristoteles dicitur, uti universalia esse vera, immo et terminata. Philosophus dicitur in. Obculo XIV.

Veram Nominativum vocem sicut. Alii Philosophi dicuntur Universalia vera existere et dicitur sunt Philosophi Reales. Hic fuit Petrus Lombardus et alii. Sicut Thomas, Durandus. Hic duobus interjecti sunt Conceptualista, qui dicunt Universalia esse mentis Conceptus, quales

Lockius, Hobbesius in Prolegomenis  
athane, prodit se esse Nominali-  
tam; Nominalista fuit Berkeley  
et Hume, qui negant dari Ideas  
universales

Hunc hominem  
tuis equalis  
si voluit

Arg<sup>o</sup> Berkeley

Idea Separatim non existunt;  
illa nec Separatim possunt con-  
cipi; Sed universalis non possunt  
existunt Separatim &c.

R. negando maj. Illa enim, quae  
Separatim non existunt, possunt  
clarius praeter reliquis attributis  
representari, et sic Separatim  
concipi

Arg<sup>o</sup> Hum.

Impossibile est qualitatem et  
quantitatem dari sine gradu;  
Sed in Ideis universalibus qua-  
litas et quantitas concipiuntur sine  
gradu & impossibile est ratio  
universalis

R. Qualitas sine gradu opt<sup>o</sup>  
dari; Sed potest qualitas in in-  
dividuo concipi sine gradu.

Universalis secundum nos  
sunt conceptus in natura  
fundamentum habentes,

Conceptus et  
Copia secundum  
Humorem

quos contemplamus in ipso  
Sensu, unum adhibendum pro  
reliquis clarius representan-  
do.

30 Reinholdus Intellectum  
humidum v. latius, v. strictius.

Sensu latiore ipsi Intellectus est, primus spontaneitatis gradus, quo data varia unitate dominantibus per Synthesin in unitatem conscientia conjunguntur Intellectus sensu strictiore illis significat facultatem, variis quo in intuitu occurrunt, jam representata sunt, demum ex totam unitatem conjungentem.

et sic modo objecta determinata  
et iudicia formantur. Objecta  
determinata et iudicia sunt  
sunt forma iudicii, in statu  
ipsius intellectus determinata  
Nihil de intellectu et de intelligentia  
+ Virtutes Intellectus sunt  
multa perspicue et facile cognoscere. Insuper perspicuitas  
et laetitia in intellectu.

Et sic forma  
est intuitus, per  
reactionem, non  
est sic unitas  
et sic  
quod intuitus est  
Conceptus v. laetitia

Melancholici et ~~Phlegmatici~~ Phlegmatici cum sint  
ignavi et Rigid per Corporis Constituti-  
onem habent Intellectum obscurum.

Intellectus perfecti exercitio et  
Aetate crescit. Hinc ab Intellectu pro-  
sunt peti Characteres Aetatum. Infans  
est, qui nondum habet usum intelle-  
ctus sermoneandi grata. Aetate mi-  
nor est, qui nondum habet intelle-  
ctum actum ad graviora negotia  
gerenda.

### De Iudicio.

Facultas nexum rerum percipien-  
di dicitur Iudicium. Est v. Intuiti-  
vum, quod nexum rerum immed-  
iate percipit v. est discursivum seu  
ratio

### De Ratione.

Ratio est Facultas mediate cognos-  
cendi nexum rerum et consequen-  
tias.

Confunditur aliquando ratio cum as-  
sociatione Idearum, cum tamen haec  
ab invicem differant. In associatione  
enim Idearum Ideae succedunt ete-  
chanice et involuntarie, non ita  
in ratione, quae nexum idearum as-  
sociationum nempere potest.

Acxiom, quem rebus infert ratio  
accipit

Historias proteris  
seculi acta hoc  
seculo describit  
et prius a potuit

1<sup>a</sup> Natura Res enim sequitur  
Neciat, ubi sibi succedunt in natu

2<sup>o</sup> Omnis debet esse  
pro domo palati

2<sup>o</sup> Axiom Causa latens, prius  
forendo principium, et tandem con  
clusiones.

3<sup>o</sup> Axiom primum  
ponit Caligulan  
Theatrum Titus  
debet parere, quod  
estis fuit Titus  
unus, ille vero per  
hominem.

3<sup>o</sup> C<sup>o</sup> convenientia v. repugnante  
rerum

Theo. Ratio pura v. habitus, non  
est in homine. Ratio est facult  
tas mentis.

Dem. Quia ad exercitium rationis  
opus est, lenitate, memoria, atten  
tione, intellectu

Theo. Intellectus et ratio, non  
est eadem, quia intellectus homo

Dem. Experimus enim quod in  
sitas adhibere et accendere, quod  
suis invenimus, ea tamen nec com

binare posse, nec ex illis conclusionibus  
deducere; alii vero conclusiones fa

aliter certant ex principiis, quae  
ipsi ingenio non poterant

Theo. Ratio difficulter per  
ficit.

Dem. Quia dependet eius per  
fectio a cultura multarum  
cultatum. Sic hinc non



attentionis, intellectus.

Cultura animi humani vocatur cultura intellectus, rationis, facultatumque moralium. Hinc multa gentes et intellectum et rationem et facultates morales occultas habent ut Europaei: multa gentes non habent, ut proximi Hottentotae et incolae Esquimaui, qui potenter sensum numinis habent.

In Africa pro capite  
caput bonae spe. caloy  
Fandashi Dmish  
Hottentotae in

Ratio est Ratio: facultas acquirendi representationem per maximum iam Cogitatorum Synthesin et conjunctionem. Ratio et secundum Reykholdum immediate versatur circa conceptus, non vero circa intuitum. Scilicet varia in conceptu occurrentia conjungit ratio in unum, quae unitas dicitur Rationis; producta vero per Rationem representatio vocatur Dea sensu angustiore. Per Dea ratio representat notas nota, vel predicatum praedicati. Ex. Petrus, animal vivit. Petrus

Mantianis <sup>huius</sup> <sup>modi</sup>  
et meris <sup>negationem</sup>  
ratio est <sup>hinc</sup> <sup>ip</sup>

est intuitus, animal est con-  
ceptus v. Cogitatio, Vivit, est  
nota nota v. Idea, estq. produ-  
ctum rationis efformatum per  
conjunctionem ex animalis con-  
ceptu

5135

### De Exercitio

Exercitio est pars quidam ca-  
tionis est que facultas futura  
et consequentias eorum ~~consequenti~~  
Hac v. ea lectis fundamentis, vel  
ex veris similibus concluditur  
v. est ratio v. Veritatis

Legacitas est insignis rationis  
perfectio, v. facultas animi re-  
rum verum et consequentias con-  
cedend.

Evidentia <sup>hinc</sup> <sup>retorump</sup>  
mit pro sapientia, estque adhiben-  
tibus proponendi et meris finibus  
consequendis idonea eligend. ratio  
mi <sup>concordant</sup>

Deotionum artium  
Sophonum Celestis  
hinc v. m. Otaculus

### De Senio & Decretis

Facultate futura <sup>proponendi</sup> intuitu  
etum <sup>huius</sup> <sup>Decretum</sup> <sup>affirmant</sup> <sup>con-</sup>  
Discipuli Plato, Xenophylus, hanc <sup>con-</sup>  
ravit facultatem <sup>hinc</sup> <sup>v. m.</sup>  
Senio, qui vobis <sup>loquens</sup> <sup>hinc</sup> <sup>v. m.</sup>

Oceratem. Plato scribit Penium tan-  
 tum dehortatum fuisse, non vo-  
 adhortatum ad appetendas. Xenoc-  
 phon in Alcumo tribuit huic Demo-  
 ni. Cicero sequentia tribuit huic  
 Senio lib. 10 de Divinatione Cap. 25. 54.  
 Cum apud Delium male pugnatum  
 esset Oceratem a periculo retraxit.  
 Chironem dehortabatur ne in  
 agro deambulet, cui non ob-  
 temperando Chiron laesit. Alibi  
 Mortem Ocerati prodicit quaedam  
 femina triduo ante mortem.

Apud Alucentum  
 alii dicunt fuisse  
 Demone in istum  
 Oceratem, alii Storm-  
 tationem.

Vide etiam memorabilia Ocerati.  
 Aliqui Senium huic per Cata-  
 ran; alii per boam et agelum optime  
 vero Ocerati Coelus pro comite con-  
 ceptum explicant. & fama est Divinat-  
 ones aliquas Oceratem fecisse. Coniun-  
 genda. Pentemym Clauisim. Chironem  
Demones scripsit page 30 dicimus  
 fuisse Ocerati Senium vagantem  
 naturalium Oceratis usum robora-  
 tam v. facultatem providendi ex-  
 imiam, quam ipse Ocerates quippe  
 eximiam imbutus jam vulgari  
 proiudicio de Demoniis, Demo-  
 ni tribuit. Antea enim iam ha-  
 les Philosophus opinionem de De-  
 monibus ex Aegypto in Graeciam

Illud in Herodotum  
 de Astachorum fana  
 deus 2<sup>o</sup> Genius 3<sup>o</sup> Herod  
 asse Homines  
 Chalci et Syracusis  
 Genus nati sunt  
 # Medicinae Doctor  
 Seculi 17<sup>o</sup> Genus 1<sup>o</sup>  
 de fin Casa lament  
 # Primus nati  
 hoc primus Calens  
 ordam Religionem  
 ad Deam istam  
 hanc p. p. are.

videtur. Amicus iudicii imbecillitas  
 p. in fardand, qui usq annum  
 27. Dæmonium sibi apparuisse  
 et quoddam verba pronunciasse con-  
 tendit. Sic dicit Herodotus de Chelobu  
 ti quamvis est susceptibilis  
 diu vari revelationem et signa  
 caelestia.

Presensio, est futurum con-  
 tingentium anticipata scientia  
 atq cognoscere causa presensio  
 Causa presensio

1<sup>o</sup> est in statu corporis sic  
 presensio Mercurum et Ma-  
 tis 2<sup>a</sup> In se et metu. qui in  
 se et metu agitant. Alii omnes  
 eventus posibles anticipant  
 quibus si unum contingat, id  
 se presensisse ajunt.

3<sup>o</sup> Implementum presensio-  
 nibus imprudens talis proterva  
 suam presensioem credulo  
 alicui referendo, qui se in  
 periculosam tandem conjicit  
 Melancholiam.

4<sup>o</sup> In subtilitate sensuum  
 quorunda est Sape causa pro-  
 sensiois, aliqui sensu subtiliori

Phronesis  
Sed Phronesis  
est virtus  
la g'rae p' 75.

modi interna viscera pubescen-  
tia odorata persentiant et hinc  
instantem mortem praedicunt.

§ 136

Auctor noster hic agit de inge-  
nio, cuius hic nullus videtur esse  
locus. Ingenium enim pertinet  
ad facultates inferiores, de quibus  
egimus Superiorius.

Ingenium secundum Aucto-  
rem nostrum est facultas finitima  
et dissimilia facillime invenienti-  
s: Gallis l' Esprit.

Tale ingenium differt a  
Ratione. Ratio invenit Similia et  
res penetrat: Ingenium invenit  
Speciosas, observatq' facillime re-  
rum exteriarum similitudinem  
vel Dissimilitudinem.

Tale ingenium se his pro-  
ductis optime cognoscit. Producta  
autem sunt ista.

1<sup>o</sup> Oxymoron Vg. Dives est pau-  
per, est q' apparet quaedam con-  
gruam.

2<sup>o</sup> Ambiguas. Sic cum dicitur  
quer tollendus, domus illustri  
apud Clautem, quem ventu per  
plant: tales sunt foetus arborum.

Octavianus

3<sup>o</sup> Opposito & contrast. Sic Ita  
appetit Caligula

4<sup>o</sup> Tropi Varie. Sic Metapho  
ra.

Observant Viri Docti Magna  
Ingenia raro esse Coniuncta cum  
Judicio acuti

Ingenium Sape cum Sensu  
penit, ut Suffi. Part tamen

exempla senum ingeniorum  
Voltaire, Fontenelle, Boeta Galus

Hi inveniunt causa originaria  
procreati vocant Genie.

8137

De Oratione et Sermone  
Cum ratione connecti ut Ita  
tam sine Sermone et Oratio  
Instructa connecti debet  
admirum est.

Evulsi de origine linguarum  
an Divina et Humana int Terri  
nis. Docti quidam proserant Ita  
loqui ad Deum referunt linguarum  
etiam originem, etiam primam  
linguam edocentem; adfirmant  
q 12 linguas ad Turrim Babel  
his linguam poenam divinitus  
inflictam fulisse causas. et et  
hinc Clemens Alexandrinus  
Strombii, Hygimachus in astro

Respirat magis tristitia  
Boeta

Cratichus in prologo  
malimus latere  
genis

Raphael in pictura  
facit Genisum

Nempe in cratichis  
Genis in Aristotele  
Talio Boeta italo

Inguulari de origine linguarum

Divina

Argumenta Galimilechii

1o Omnes lingue habent 24.  
litteras, quod non est sine numero.  
2o. Falsum est. tota enim debent  
esse litterae, quot sunt soni per tri-  
gram et guttur efformati. Sed ta-  
les soni plures sunt v. in nostra  
lingua.

2. In omnibus linguis 3. sunt  
partes orationis.

3. Non; ha 3. partes sero sunt  
in linguis et quaedam exaltas in-  
producta. In linguis antiquis  
pluribus tres tantum inveni-  
untur partes orationis: Nomen, Verbum,  
et Interiectiva

3o Nulla dicitur lingua ficta  
et ambus tractandis proorsu inepta  
4o Linguae 3o Evinctus esse

4o. Negando consequentiam. Hoc  
enim tantum indicat linguas non  
a. beatis, sed ab hominibus esse in-  
ventas.

4o) Misjonarii poterant cum  
Barbaris loqui et Barbaris persuade-  
re. 4. Barbari ratiocinatio ante  
lingua eorum, terminos habebat

universales, quod dicitur <sup>facit Nominale</sup> ~~Universalis~~

1. Universales Ideas possunt esse homines ex se formare

Haec Linguae Humanae sunt Originis.

1. Græc. Quia in nulla lingua potest esse unum vocabulum Ind Originis.

2. Multa lingue abundantia nominibus per se. Lingularium;

Arabes, Persas, in quibus adiectiva et univ. <sup>Camelum, Asiam</sup> tales nationes solent. Cuius Ley. <sup>in Asia</sup>

1. Græc. Mulierem Romanis fo-

Electoria

minant; Sed generali Muie-

ris nomine designantur, quod

1. Græc. Parabas Græc. aut nominant ut

inter Feminae, qui tamen a-

rent terminis generalibus.

si inter hunc non est spon-

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et

1. Græc. Parabas apud Peruvianos et



homines presentia tantum ostendebant, proterita vero cum sermone enarrari deberent nonnisi sunt insignita.

4. In tota Psychologia vix unum dicitur natura animae conveniens vocabulum; omnia a rebus sensualibus sunt transumpta, v.g. Spiritus, anima, Reflexio.

De Praerequisitis ad usum sermonis necessariis

1<sup>um</sup> est Animi Sensibilitas, quae se se signis externis speciatim sermo indicat in animalibus etiam brutis, generatq; interjectiones, indices affectuum. Sic gaudii, doloris, fastidii

2. Est Intellectus proxima enim sunt nomina appellativa in linguis ad quae requiritur idea universalis et Intellectus

3<sup>o</sup> Ratio. Sermo enim est series vocum coherentium, quam format Ratio.

4 Facultas imitandi, qua imitamus sonos animalium atque perceptos ad Deas nostras perceptas exprimendas. Sic primum

Turbinis, sicuti.

6. Admirabilis Structura Corporis  
humani loquela multum favens.  
Culmo est quasi follis, trachea  
larynx est fistula, glottis laryngis  
et quasi contractibile muficium  
instrument. Habitu vero

Komplexio Machi  
na loquens.

Os sua Cavitate solum intonatis,  
labia. Dentes, lingua articulan-  
tur. Sonos hinc oriuntur Consonan-  
tes labiales, Dentales, gutturales,  
palatales, linguales, Nasales

6. Naturalis hominis impulsus  
impellens hominem ad Collocanda  
et ad Distributa verborum par-  
tes sine ulla via potestatis in-  
gitare. Nos enim constanti sagaci-  
tate nobiscum loquimur.

7. Naturalis appetitus libertatis  
quo ad loquendum impellimur  
et Conventio hominum, qua vo-  
cabula plerumque ex consensu ho-  
minum significant aliquas res.  
Videat Herder in Tractatu De origine  
linguarum, et Kempelen De arte  
mimo linguarum

De ordine formatione Sonorum et Vocum  
 1<sup>o</sup> De Sonorum ordine.

Primum ceperunt ex lumine sensibili  
 interjectiones, conjunctiones cum gesticula-  
 tione et actione, quae constituent lin-  
 guam primitivam. Haec interjectiones  
 exprimunt varios affectus et magnam  
 partem vocalibus constituentur. Tan-  
 dem formati sunt soni labiales, d. n. s. s.  
 quos facile pronunciant pueri, ut ap-  
 pareat ex vocibus papa, mama; postea  
 nam soni dentales, denique gutturalis  
 quibus nos Europaei raro utimur.

2<sup>o</sup> De ordine Vocum

Prima videtur esse vox ex sono ani-  
 malium facta vel onomatopoe. e. e.  
 Turbur. e. Inimania tunc primum sunt  
 nominibus insignita cum sonos dedit  
 sunt. Onomatopoejan. Secuta sunt tri-  
 mina rerum, quae nos adficientes  
 e nobis aliquem sonum eliciunt re-  
 bus ipsis nominis loco imponendum  
 e. Tandem associatis rebus. sic similibus  
 temporis ac loco vicinis sunt hinc  
 rerum jam inventa data.

hinc natae Linguae Orientalium  
Allegorica et Poetica. Denique  
nata sunt vocabula, generalia  
et voces ex conventionem. (Pindus)

Hyperbolicum  
est ut supra dicitur

apud Platonem

§ 139

DE STRUCTURA MIRA LINGUARUM

In Structura Linguarum mira  
mobile est artificium. Generalis  
structura Linguarum cognoscitur et  
materiam universalibus in dictis  
libris Criticis Grammaticis

et hoc est primum in Linguis tam  
plurimum generale vocabulum quod  
est inftar Subjecti Latinitate, ad  
articulum, sive generaliter deter-  
minans: ad est numerus, singulari-  
tis, pluralis, age, Genus ad est Genus  
Masculinum et Femininum et Femininum  
Secundum Aristotem sexus Ma-  
sculeus datur rebus effectibus, et ali-  
quid communicantibus. Sexus  
non femineus rebus recipientibus  
dicitur. Tercia: ad est in Linguis  
declinatio, que rei unius ad alias  
variam relationem exprimit: ad  
sunt adjectiva seu rerum argu-  
menta ad sunt verba et dicitur per

N. d. 1730. x. v. in quibus ad mini-  
mum tria momenta contrahenti

1<sup>o</sup> Atributum alicuius sub-  
stantie. N. Sol lucet

2<sup>o</sup> Afirmatio vel negatio

3<sup>o</sup> Tempus.

Ad sunt Infinitivi, qui sunt quasi

Verborum Nomina, que nec ad-

firmant, nec negant, nec tempus

quoddam denotant; sed simplici-  
tatem v. attributum rei expri-

munt: ad sunt adverbia, que

magnam partem sunt compen-

da loquendi verbi ad iurata.

De Cap significat multis tem-  
poribus: ad sunt prepositiones

et Coniunctiones, que partes for-

males connectunt. Videat Leut

Anglus de formatione linguarum

Harvissii Formes. Condiliach  
de origine humane cognitionis. et  
Plains de Retorica. Concionator Gullens

Class 2<sup>a</sup> Psychologia

Aesthetica

seu

Doxant inveni  
Aesthetica

Doctrina de sensu

De Differentia Facultatis Cognoscendi et Sensus.

Differt Facultas Cognoscendi a Sensu.

1<sup>o</sup> Facultas Cognoscendi est Facultas magis activa; Facultas Sensum habendi est passiva.

2<sup>o</sup> In Contemplatione animi sui Status ignota est, uti erat Archimedes, non tenet objecta, sed res objectas considerat; in sensu anima se multum considerat. Cui qui non tenet res intentione sua non in se convertit.

3<sup>o</sup> Intellectus in nobis est per se rationem Argumenti vel demonstrationis; Cuius acie multo doloris et Voluptatis impellit nos ad agendum. In sequenti motiva sensus sunt fortiora, motiva Intellectus.

4. Sensus Contemplatione est vividior.

Ad Sensum, Ad Intellectum.

9. Contemplatione ad sensum hauri  
itur per auctum claritatis gradum.

Dem. Objecta a Ple. medicor.  
ter collustrata, in Nobis produciunt  
distinctam objectorum perceptionem  
si nimis illustrentur doloris  
sensum excitant

### De Nra Voluptatis et Doloris

De nra Voluptatis, v. Complacencia  
varie sunt Philosophorum Sen-  
tentie

1<sup>o</sup> Plato in suo Dialogo Magna  
Sippias proponit quaestione de  
nra pulcritudine, sed eam non nisi  
negative definit, <sup>vicando</sup> pul. nec esse  
id, quod utile est, nec vlna id,  
quod aures et oculos delectat.  
quaestioneq. relinquit in Media

et in opere Plat.  
hanc pul.  
stat. inaccessa  
libet

2<sup>o</sup> Cartesius dicit eo, quod  
in suo genere sunt perfecta  
esse pulora. Vide Mendelsonium  
Tom 1<sup>o</sup> Opere Philos.

3<sup>o</sup> Wolfius nram pulcritudinem  
resolvit in Confusa representatione  
aliquis perfectionis.

Quadam. Jomus  
am delectat anti  
omnes ptes Jomus  
sens us mundat. sed  
sensum spallat a ple  
bauri pms Thom. an.

+ Mendelsonius clarius ex-  
plicuit Wolfium et distinctit

inter Voluptatem Sensualem et  
Intellectualem. Hae autem secundum  
illam et alicuius perfectionis conse-  
ta representatione. Cuius figuram  
quamdam ovalis figura totam  
subtota contempletur; Intellectua-  
lis vero Voluptas existit ex vo-  
luntate idearum sui perfecta  
ut si arboris folia, flores, gemmae  
ad hominis alimentacionem tan-  
quam fixam referantur, ceteris  
intellectualem Voluptatem dicantur  
Arendellonius tom 1<sup>o</sup> pag 21.

Secti 9.8.

2<sup>o</sup> Beattie et Reid agunt nobis  
distinctionem sui perfectionis, quae  
nos placere et imitari illa, quae  
Humanam perfectionem repraesentant  
Explicantque pulchritudinem ceteris  
his quibusdam, ut colorum  
id est ex associatione Idearum.  
videatur Beattie tractatus philosophicus  
pag 211 et Reid pag 446. Existi-  
mat Beattie Scharlachi Colorem  
nobis placere ob ideam fortiter  
dicitur associatam; Colorem pur-  
pureum labiolum ob sanitatis  
Humane indicium; Cuius currentis



animam jubasque equinas ob juven-  
tutis alacritatibus ideam; et pollinis  
Delvederici Saturnam ob ideam Ma-  
estatis; Cascoontis pugnam cum  
Serpentibus ob expressionem doloris;  
nulla mota ob alacritatis Ide-  
am, non placere immotas; ince-  
sus placere quoniam indicat ali-  
quam imperfectionem; Color albus  
est vinctis delcetab, quia sunt  
innocentia signa

velut propinquus  
in Florentia  
Lib 2. *Strenu*

Crisos Per se actiones et pro-  
pter ad sociatos humanas perfe-  
ctiones et per se possunt nobis pla-  
cere. Affectatio perfectionis humanae  
non est unica Complacentia causa.  
Hi & Ecce Philosophi de deprivatione  
tantum pulchritudine agebant, ori-  
ginaria vero pulchritudinis natu-  
ram non exploraverunt

6. Episcopus Bully longe pro-  
babiliorem ad hanc Hypothesin  
in libello Theoriae Pensus pulchri  
quem sequitur est Pulchritudinis exor-  
nando illius Hypothesin. Senten-  
tia Pulchritudinis est: anima infusa  
est perpetuus visus agendi actio

vo amica consistit in representatione; amica. Et secundum hanc vim semper nititur aliquid representare; jam quod amica actionem impedit illi tædio est, quod vo eius actionem excitat, v. promovet v. conservat obq̄ tamen noxia et defatigatio, in animam delectat. Amis & delectationis Fons est actualitas animam hanc varietas nec simplicitas in se delectat minimam. Dicit, Subtus sequitur in rebus pulchris, ut varietas reducat ad unitatem, ut pulchrum sit. Varietas ad unitatem reducta maxime voluptatem ex anima actualitate oriri demonstrat. Pulchrum ut omni specie voluptatum ex corpali, intellectuali et moralibus.

A. Personalis voluptas oritur ex actualitate

per dom Tonus fortior minus. Forti proplacet, quia cum plures sint organi motus, plures etiam sunt in anima representata. Sic octava superior, octava inferior magis placet propter

majorum numerum oscillationum  
Hinc series tonorum unò tonò  
magis placet.

Dem 2. Linea fluctiformis et Apelles Proso  
Serpentina Hogarthii Delectat; quia  
in his lineis multa se offerunt  
menti; quæ mentem occupatam  
tenent.

Apelles Proso  
series  
Uniformitas;  
non adeo delata  
quar varietas  
Secundum  
Beathin. Dicit  
ita lineas esse  
et plures  
placere.

Dem 3. Menues salusq multæ  
ob eandem rationem placent

=D.= Intellectualis Voluptas ori-  
tur ex animæ actuositate.

Dem 4. Luce antea obscura erant  
Displicebantq, jam laxiora reddita  
placent. Luce offert ideas animæ  
circa quas se exercet.

Dem 5. Longevitas: Status ani-  
mæ ortus et impedita animæ actuo-  
sitate, in quo anima se figere ne-  
quit: Sed ab uno objecto volitat  
ad aliud nobis Displicet; quia in  
hoc statu anima quasi furcipium  
tur idea circa quas se ercet.

Dem 6. Systema Leibniz Decun-  
do Optimo, Newtonii de attractione  
universali placet; quia ex his mul-  
ta phenomena possunt explicari. Ne  
placet nobis Geometria et omnes

et omnes Bivones Universales, quae  
mentem magnopere exercent.  
= C Moralis voluptas oritur ex  
animae aeternitate.

*11 et cogitare;*  
Dem 1. Amicitia invenit evoluti  
oni Idearum; Pat enim liberum  
cursum cogitationibus nostris. Cum  
amico enim audemus libere loqui,  
omninoque idea multarum delecta-  
tionum ideam in se continet

Dem 2 Moderatio animi delecta-  
tionem opponit ita et aliis violentis  
affectibus, qui in omnia idearum  
evolutione, idearumque difficilias  
anima obiciunt; jam ex opposi-  
to moderatio evolutionem idearum  
promovere debet.

*anima*  
Tres hae Virtutes recensita ex  
eadem matre aeternitate et aeterni-  
tate progenerate sunt

Tenendum serenum gratum esse  
genus, cui subiacent secundum  
Calcerum 4 delectationum species.

1<sup>a</sup> Est acquiescentia, Status  
animae sedentarius,

2<sup>a</sup> Est voluptas v. serenus pul-  
chri.

3<sup>a</sup> Laetitia.

4<sup>o</sup> Extasis, summus delectatio  
nis gradus

Pensui ingrati tanquam Gene  
xi subiciuntur -

1<sup>o</sup> Displectentia: minimumus gradus ad inf

2<sup>o</sup> Tedium

3<sup>o</sup> Dolore - Lingua Durus ingrat

4<sup>o</sup> Cruciatu.

Durissimus

Obj. Contra Sententiam Pulchri

est solutio, sa  
hinc - Dolore  
secundum Wolff

1<sup>a</sup>. Qui possunt triplices volup  
tates ex uno fonte secl. visu cogitari  
si repeti.

R. Bonum hoc omnia explicari  
ex majore minoreq. animo exercita  
tione Obj. 2. Varii hominum gustus  
ex uno fonte actiositates deri  
vari nequeunt.

R. Varietas gustus dependet  
ex prejudicio, ex mala consuetu  
dine, maxime vero ex diversitate,  
hominum ignorantia. Sape est tunc  
defectus gustus. Scientias sublima  
res, qui non intelligunt non a  
mant; Germani non delectantur  
auris; quia usum eius ignorant.

Crisis de Sententia Pulcra  
 Quod exercet anima; non videtur  
 tam parere voluptatem, nisi quia  
 fit vivida representatio. Senten-  
 tia Pulcra & si forte erit concipi-  
 enda, quod animum exercet, vivida  
 excitando representatio, atq; ta-  
 mora et defatigatione, id volupta-  
 tem parit

§ 141-142

Differentia variorum Voluptatum  
 Maupertuis p. Koperkino  
 Lat. probabitur diversae voluptates in  
 et anima. Commune populi voluptas  
 des Divi in voluptatem sensua-  
 lem, imaginationis intellectualis  
 et moralis.

1<sup>o</sup> Voluptas sensuum vel est  
 crassiorum sensuum, vel subtiliorum

Sic aurium dulcorum  
 2<sup>o</sup> Voluptas imaginationis est de-  
 lectior quam voluptas sensuum; sed  
 tamen duntaxat duntaxat et omni tem-  
 pore percipit. Sic hyeme potest  
 vocari voluptas vernalis: parva  
 3<sup>o</sup> est sensualium: quia colligitur  
 ex pluribus individuis, ut fit  
 in artibus bellis Pictura, statuum

variorum finis  
 2<sup>o</sup> tactum et visus  
 voluptas  
 dulcor et auris

3<sup>o</sup> Voluptas intellectualis p<sup>ri</sup>ncipia  
est Voluptate Imaginativis scilicet  
ex abstractis notionibus.

4<sup>o</sup> Voluptas morali nascitur ex  
Conscientia honestissimi morali  
et ex propositionibus nostris be-  
nignis. Hac voluptas non tam  
aceri studio parari videtur, quam  
intellectualis, est que hoc fortior  
§ 143!

## De Pulcro

Pulcrum, est varietas ad unita-  
tem reducta, et vivide representata.  
Est Voluptatis v. Complacentie v. unice-  
cum v. saltem nobile objectum.  
Hinc patet.

1<sup>o</sup> In pulcro ad esse debet va-  
rietatem. Quo maior enim in re  
est varietas, eo maior est pulcri-  
tudo: Placeat quaedam imago Coelicia  
aut allegoria, que habeat varias  
partes illustranda uni rei inter-  
sientes; sed magis placeat Drama  
in quo plures actiones ad unum  
finem tendentes producantur in  
scenam: pulcherrimum est Coem-  
Epicum quod plurimas complectitur

Partes 12

Tragedias

Comedias

Epicum - I. Heroic.

est admiratio

non exultans

Carmina

actiones.

2 In pulchro ad esse debet unitas  
Arbores multa disiecta non plac-  
cent, placent quadrangulum effra-  
mantis. In iis, qua pulchra sunt  
unitatem regere debere patet  
ex eo, quod in Lyricis Carmine  
regnat unus animi sensus; in  
Dramate optinent sui dicta  
302 unitates. Unitas actionis,  
loci et temporis, quas invenit

30. Aeschylus Tragicus

30 In pulchro ad esse debet di-  
versitas repraesentata. Hinc pulchrum  
habet munus Subjectivum: tunc  
enim percipimus pulchrum, quan-  
do dispositi sumus ad miranda ve-  
la concipiendi. Sic habet etiam mu-  
nus Objectivum

Philosophi Kantiani distinguunt  
pulchrum a jucundo, utitur, et ab ob-  
lute bono

formalitate & hanc  
non mirant ipsa  
page  
1<sup>o</sup> Pulchrum secundum Kan-  
tianos placet ob formam suam et  
quidem Subjectivam. Synthesis  
absq; utilitatis et finis sui con-  
sideratione

2<sup>o</sup> Utile placet ob respectum  
finis.



30. Invenitur placere in fine; placet  
propter suam materiam; ob gratiam  
impressionem in sensus factam

4. Absolute bonum placet incedit  
ade; quia a ratione approbat. [i.e.] [purior]

Kantiani dicunt iudicium de pul-  
cro esse aequale et commune omnibus  
hominibus; sed iudicium de utili et ju-  
cundo non tale esse. Videat tractatus de aesthetica

Subiectum apud Philosophos ali-  
quando limitatur in angusto sensu, pro eo,  
quod auribus et oculis placet, ali-  
quando latiore sensu, pro eo, quod  
auribus et oculis, imaginationi, in-  
tellectui, sensui. Morali placet  
propter unitatem ad varietatem  
reductam; aliquando sensu lato  
simo, pro omni illo, quod placet  
Deforme opponitur pulchro.

Ex Theoria complacentiae vultu  
possunt multa Problemata esthe-  
tica resolvi v.g. Cur sublimis Pa-  
theticum, Novum, ridiculum  
pativum, imitatio opera dra-  
matica, Lyrica, Epica, artes  
pulchrae et cetera placeant. Hoc  
Cursu ex his objectis estheticis  
non nulla tantum a Virgine

respective to  
num dicitur  
[i.e.] [i.e.]  
pro Kantio in-  
tellectu. Completo

Judicandi  
facultate  
Kantius

[i.e.] [i.e.]

10 De Sublimi

Grande et Sublime ingenere  
quod per extensivam, aut intensi-  
vam magnitudinem extrordinaria  
riam immediate placet animo

Grande secundum Cartesianos a  
Sublimi sic distinguitur: Grande non  
mihi solita maiore animi pervenit  
intentione potest totum comprehendere;  
Sublime e.g. quod intellectus huma-  
nus adhibita quavis actu sua-  
vi et intentione magis non suam la-  
torem totum comprehendit

Grande et Sublime sunt parva  
species secundum Cartesianos scilicet in  
Mathematica et Dynamica magnitu-  
do et sublimitas. Mathematica ma-  
gnitudo respicit extensionem seu numerum  
compositivam in figura. Dynamica  
Magnitudo respicit vires Ethicas et  
Intellectualia et Choralia.

Sublimia sunt Mathematica Un-  
versitas rerum Aeternitas, Dynamica  
Sublimia sunt Deus ipse eius scientia  
eius Sanctitas &c.

Objecta grandia & Mathematica  
sunt et ante stupenda, immensa, super-  
no populari, illa autem

hiatus maximi, terra motus, pro-  
cella, tonitrua, et Alpes, Calahia Regia.

Grande cum Sublimi non nulli  
confundunt Actiones Grandes v subli-  
mes Cogitationesq; ac dictiones pro-  
cipue dicuntur ob animam gran-  
dem et Sublimem; Sublimitas  
vō anime dependet ex multis cau-  
pi, exteris quidem a Contemplatione  
objectorum Sublimium, a Lectione sal-  
lentium auctorum; Internis vō ab exi-  
mia vi representandis, sensibilitate  
et elevatione animi naturali.

Sublimis cogitationis exempla p̄  
apud Milton in Soneti ipso Longino  
recognoscunt: Dicit Deus: Fiat lux, et  
facta est lux; Sublimis Val 104. 66-99. v. 36.  
Miltonii Ocean. Gudarum Opera sunt  
sublimia

See 3. v. 10  
Long 1. 328  
Milton  
Ocean 3. 557

Sublimia placent, quia animam  
remotum exercent, vires suas ad totam  
rem comprehendendam intendentes.

Opposita Sublimi vitia sunt humi-  
litas et p̄bos v. humi serpens  
ratio huc referunt Dürlesque p̄dit  
Barodit, Heroicum. In Dürlesque  
comparat res grandi cum vili

Vergil de  
Milton  
Favre dicit

et hie occurrent  
machina in  
magis emittit

In Bavaria applicanti loca de rebus  
laetitia nobilibus, ad res humiles

In Avvicomice res parva summe  
grandi magnae apparatu prosecuntur,  
ut in Bababingrachiis in capta  
comarum Copiayo

De de Catheticis hinc uniformi  
Catheticum est, quod affectum in motu  
Vie Histrica quidem narrabit rite  
elaborata non tunc imaginariam  
et intellectum praevidit ubi charis  
occupatum teret quid nunc in de  
admirationem, reverentiam compunt  
res. et venimus a hoc.

De effluente, rem pericula plerum  
afficiende vitae, quae hinc metus in  
cubabit, ut rem similem signis  
tantos in Babab, aut hinc venimus

De de Immediata inveniunt auct  
alectuore in nobis, ubi in omni re  
sic per se hinc, quae hinc hinc  
hinc hinc ex ipse hinc hinc hinc  
etiam sciam orationis hinc; sic hinc  
mollis, gratia, tartro, celare per hinc  
cor aliorum exaltamus affectus.

Affectus vocantur in auct gradus  
inferni nobis in omni; affectus in hinc  
hinc hinc ubi ipse, gratia hinc; ubi hinc  
hinc hinc, ubi hinc, in hinc hinc  
ita. hinc hinc hinc hinc hinc hinc

Tab. Catholica est est Dichi Divo  
nis ex corde profecta 4<sup>to</sup> c. tenentes  
a Vespa 30. Supra 330.

Placent Catholica, quia excitant  
activitatem animae eamq aliquando  
torvant

Catholica opponit frigidum, ad  
defectus Catholica in eo, in quo ex in-  
tentione auctoris ope debet.

### 3<sup>o</sup> De Novo

Novum est, cuius nondum habuimus  
ideam, v. saltem talem, qualem nunc  
habemus nondum habuimus

Novum v. est in ipsa re v. in modo  
rei. Sic Historia lapsus citami apud  
Miltomen est nova, quoad modum  
proponendi.

Placent nobis nova per se etiam  
hucint exigui momenti. Animum  
rudes. Tristitia, vestes; imo etiam  
Livia mulierum ornamenta pla-  
cent

Non tamen omne novum delectat  
omnino nova non delectant a quae  
nihil quidquam in se habent cogni-  
ti. Talia potius perturbant animam  
presentes vim animae ad agendum  
incitata. Novum, quod placet semper  
debet habere aliquid cognitum.

Nova ideo placent, quia exer-  
cent animam illig cogitandi. Maam  
suggitant; Obsoleta cum animam

exercere nequeant, <sup>Dr. illorum</sup> spiritus delatant;

4. De ridiculo.

Voluptas haec erit ex in-  
congruentia in re  
minori momenti recurrente.

In ridiculo ad est aberratio  
a communi et recepta regula, consue-  
tudine, modis, actibus, et c. et cha-  
rice vestes nam movent illis,  
quibus moderna placent. Et  
qui ante quirit, quod minus pro-  
ferunt, et c. Seneca miles et amator,  
pauper, ambibimus, sunt in eis ob-  
jecta, sicut ludibria et c.

Incongruentia non debet esse  
magis momenti, et c. procepto.  
aliquis collum, frangit et c. in  
et c. in seipsum, et c. et c. et c.  
ridiculum, quia incongruentia non debet  
magis, et c. et c. et c. et c.  
et c. et c. et c. et c. et c.  
et c. et c. et c. et c. et c.

5. De nativo seu Ingenio

Nativum seu Ingenium est expe-  
ctio naturalis et elevari, non quati-  
ta, nec artem redolens, hinc est ab  
animi per se in seipsum, et c.  
nec habitum, et c.

et c. et c. et c.

Homines nati non curant Con-  
tinentes non curant moresq; modestos  
aut elegantias Civiles; sincerus quan-  
doq; etiam suas infirmitates prodit

Nativum exemplum est Sermo  
Nisi ad Rusticos Eusialum liberat  
Nisi Vix etenim & Liby. Sic puellae  
Cuiusdam 14 annis Septem mense,  
adventis exemplum nativum est;  
Carmina Graecorum sunt Nativa,  
sic Carmina Romanum in Columbam

Novae delectant, nam habent aliquid  
in expectati et huius mentem qua  
nativum cum seculi moribus a  
quo abhaeret comparat, et erret  
60 De Imitatione

Scientia pulchrae et artes, quae  
sunt secundum Dattenc ubi sunt  
bella natura imitabiles placent, ut  
~~etiam~~ Pictura. Placent etiam  
res horridae et factae atrocitas in imi-  
tatione, ut in Tragedia. Lucretius  
hanc delectationem perivat et a dolen-  
tia periculi:

Uvae mari magno turbantibus aequora ventis  
Hocq; potest unius causae locum  
tenere, sed principalis delectationis  
Causa est animae exercitium. et huius  
ma em apographi, cum autographo: copia  
similitudinem investigandi semet  
exercet.

De Gustu

Gustus proprie dicitur facultas pulchrum  
cernendi et in eo immediatam volupta-  
tem et Complacentiam inveniendi.

Gustus componitur ex Sensus et Sensi-  
bilitate pectore.

Sensibilitatem imprimis de causa nomi-  
ne Clara et virida representatio. Verum  
ad unitatem revocatur.

2<sup>a</sup> Catholica est a. gustum appetitibus  
et c. insensibilis et vera. Hac tunc gale-  
ma ad gustum revocatur. Nam tunc  
habet Sensibilitatem innata. Nam tunc  
videtur potest tamen tunc et tunc  
p. 147.

Judicium dicitur a Sensibilitate in  
pectore insensibilis. potest tamen tunc  
judicare. de p. 147. tunc tunc  
hanc tunc tunc tunc tunc  
et hoc tunc tunc tunc tunc  
Characterizata est. Et de tunc tunc  
et de tunc tunc tunc tunc  
merentis animis judicare non pote-  
rit. ad hoc enim Sensibilitas requi-  
rit. Haec dicitur judicandi et sententia  
non in tunc tunc tunc tunc  
minibus tunc tunc tunc tunc  
cum Cicero. magna tunc tunc  
Natio alia tunc tunc tunc  
sensibile. tunc tunc tunc tunc



Kantiani affirmant dari univ<sup>er</sup>salem  
 alem gustum, cuius obiectum est pulchritudo. Ita sane videtur, quod  
 ista pulchritudo. Ita sane videtur, quod  
 is universalis gustus, cuius norma seu regula desumitur, et ipsa  
 natura, est modo operandi anima  
 omnibus hominibus communi, et  
 proximis artibus et ingenii productionem  
 et ex fine artium bellarum et scientiarum.

per formam de  
 beat pulchrum  
 Secundu<sup>m</sup> Kantium  
 per sensum oblat  
 is variis dat  
 formam ad et  
 hoc est pulchrum  
 Datus origi  
 gustus, defini  
 bit Philosophia

Gustus hominum variat. Huius  
 rei causa est v. in diversitate ha  
 cultatum animae, v. in educatione,  
 prava consuetudine, moribus, et  
 legum nationis, formam regionum  
 et religionis, et institutionum et  
 culturarum. Quod videtur et culturam  
 et institutionem Europaei Ameri  
 natas literis gustumq<sup>ue</sup> emenda  
 runt, Spretaq<sup>ue</sup> Gothica Graeciam  
 induxerunt Architecturam  
 videat Dattens. et Mellii Crit.  
 Gustus § 146.

De Discrimine Perfecti et Pulchri  
 Perfectum secundum Wolffium  
 est consensus plurimum in uno.  
 Differt a pulchro in eo, quod  
 perfectum potest placere propter  
 utilitatem et consensus cum fi  
 ne, pulchrum non potest; perfectum  
 habet relationem ad intellectum,

plerum ad sensum seu animi  
representaciones.

Aliqui ajunt Voluptati et dolo-  
ris ideas esse necessitas, ita ut leni-  
to Voluptatis fit dolor. Vnde tam-  
habet et Voluptatem et Dolorem  
suam habere causam positivam,  
Darius etiam seruum laqueo la-  
tum esse Indifferente: Sape  
enim Voluptate moderata habet  
proximum in Latum Equilibrii.

Sape tamen Voluptatem sequi-  
tur immediate Ledium.

1<sup>o</sup> Voluptas propter excessum  
nem suble copat, hinc a minus  
habetate labatur fuerit.

2<sup>o</sup> Voluptate sensu hinc  
hoc de jucunda Saper pro  
iri.

Magnus dolor cum corpus tra-  
gat, inquit esse dicitur; Vnde dolo-  
re Comparationem cum gravitate  
potest esse voluptas.

§ 178

De natura Virtutis, eius Indice  
sensuq Merali

et de Natura Virtutis  
Varie s. Philosophorum sententia  
de Natura Virtutis

1<sup>o</sup> Aliqui statuunt virtutem consistere in convenientia: ista moderata est respectuum, qua nos dignitati nostrae accommodamus. Ad hanc Ethicorum classem pertinet Plato, Aristoteles, Zeno, quoniam tametsi sensu multis ab invicem differunt, Clarke, \*Raffaenburg, Wolf, qui in perfectione huius posuit virtutem.

De Seneca Mora  
li primus Seneca

2<sup>o</sup> Aliqui ponunt virtutem in utilitate v. amore sui prudenti, seu studio felicitatis propriae. Hunc referendū Epicurus, Hume, forte etiam Ciceronem, qui exposuit virtutem per conformitatem cum voluntate Dei, Feilerus, <sup>secundum Platonem</sup> Smith, qui sympathiam opinionis populi, <sup>assimilare se</sup>

3<sup>o</sup> Aliqui virtutis naturam sitam aiunt in studio aliorum felicitatem gratuita promovendi. Huc pertinet Hutcheson

secundum Platonem  
assimilare se  
populum deo  
gratuito bene  
facere

4<sup>o</sup> Aliqui virtutem explicant per habitum agendi ex officio, aiuntque moraliter bonas actiones ex reverentia erga legem pura rationis propriam debere. Tales se Critici Philosophi. Secundum Criticos Philosophos haec principia ad duo possunt reduci, ad principium utilitatis et officii. Trium enim commode posse referri quae ad hoc Epium: Libere voluptatem intempere, extensivae, protensivae sunt.

Attimus illos Philosophos  
qui negant dari Discrimen  
male et virtutem et vitam  
qualiterat Cyro, et receperunt  
hominis autem Locke Jan. 1704  
p. Respondeo Seculo. XVIII. Chan  
deville p. Chaudrill. Montau  
gne p. Chantem. M. Discrimen  
in Virtutem et vitam, a. Ma  
ritus Civitatis, Consuetudine  
et Educatione reperiebant

P. De Ratione honestum.  
in actionibus Cognoscunt.

Duplex est mens honesta  
in actionibus Cognoscunt per  
Rationem et per Sensum. Apo  
bant Platonem Epicurus et hinc  
Cognoscunt. Aristoteli sensum mora  
lem quem sequitur Sensus.

C. De Sensu morali.

Sensus moralis dicitur  
Aristoteli est facultas in  
probando, et improbandis actio  
nes liberas nulla actionum ad  
legem, et utilitatem nostram  
relatione instituta, et interna  
eorundem consuetudine, excellen  
tia, dignitate.

Differt Sensus moralis a  
Sensu communi. Hic enim im  
mediate per se propositiones ia  
bet pro objecto Sensus moralis  
honestam et turpem.

Differt Sensus moralis a  
Ratione.

1<sup>o</sup> Ratio Consequentias rerum  
perspicit; Sensus moralis invidet  
presentem relationem rei ad  
nos, impellens nos nobili po-  
sitate, et admiratione

2<sup>o</sup> Rationis objectum est Verum;

Sensus moralis pulchrum v. honestum

3<sup>o</sup> Sensus moralis sepe im-  
probat ea, que ratio approbat tan-  
quam fini convenientia; sic Con-

silia cuiusdam Scelerati, fini  
obtinendo idonea. Diftor legat Chelipium

Sensum hunc moralem Hutche-  
soniani dixerunt Sensem Sensuum  
reflexum similem sensui  
harmonicæ cui alter Sensus  
directus necessario procedere debet.

D. De Sympathia Smithii.

Smith Sensus ex Sympathia  
de duat actionum moralitatem  
aitq. Duplices esse virtutes: Ama-  
biles et Sublimes. Amabiles  
hoc Epio nituntur: Sympathizant  
cum aliis. Sublimes virtutes  
hoc habent principium: ita ad  
fectus tuos mōdē et compeſcit,  
ut alii tecum Sympathizare que-  
ant. Sic in animi fortitudine

et moderatone. Ideo Compositissimi  
nostros affectus, ut alii notissimum  
sympathizent. Videat Smith The

Part 3a Psychologica  
De appetitu Rationali seu  
De Voluntate  
§ 147 & 149.

De Bono Maloque  
Haecenus aciam De Complacencia  
est Voluptate; et nunc  
de appetitu agendum.

Differt Voluptas ab Appetitu  
Voluptas est ex cuncta forma  
representatone: appetitus est in re  
1<sup>o</sup> Voluptas nascit ex pulchro  
appetitus ex bono, et Considerat

si patitur  
abre x fno bonu  
choval. temperary  
Philosophy. Divitiae  
mixtura gona  
voluptate qua  
esae et corpor  
modis.

relationis rei, ad perfectionem suam  
147. 149.

Bonum est, quod prodest animo et  
corpore: Malum, quod abest.

Boni magnitudo estimanda non  
ex usu boni, prostant; sed ex eius  
consequentis. Cum vero bona mala  
sint mixta, bonum aliquod aspira-  
tus mala aduersa debet deha-  
sere, ut vera boni quantitas inno-  
tescat. Sic de facto bono, innotescit  
etiam mali quantitas. Bonum

Bona sunt v. nãa sua, v.  
ex opinione talia.

Bona nãa sunt: Benevolentia  
Temperantia, iustitia: ex opinione  
bona sunt: Divitia, honores, cul-  
tus quidam, mores externi.

Bona quãdam sunt vera bona,  
quãdam vero sunt bona apparen-  
tia. Bona apparentia sunt vera  
mala; hac bona putantur esse  
ob commoda presentia non habita  
ratione malorum consequentia-  
rum. Qui mala eligunt, illorum  
finis intertus est bonus; sed. mediis  
pejoribus utuntur. Sic fures

Inducium hominum de bono  
moralis potest corrumpi, sensus  
moralis depravari; quemadmo-  
dum corrumpit sensus commu-  
nis presentia mala religione,  
consuetudine idcirco hauri et  
laudabilis associatis

§ 150-151

### De Appetitu

Appetitus est Determinatio no-  
stra voluntatis, de bono quodam  
obtinendo. objet. externa  
inter. interna

Ad appetitum Determinant  
requiritur causa externa et interna  
Etterna Determinationis Causa

illa qualitas rei, que dicitur con-  
tas v. utilitas; interna causa, est  
qualitatis rei vivida representatio

Interna causa determinatio-  
nis vocatur motivum

Motivum non tantum est bo-  
na rei qualitas, sed est istius  
bona qualitas vivida representa-  
tio.

Motivum est efficax s. bona  
rei qualitas representatio dicitur  
efficax claritate, si ad fit in  
animo conscientia facultatis bonum  
consequendi; si ea vivida repre-  
sentatione boni desiderati et animo  
inquietudo vult conjuncta cum  
conatu bonum adhibendi. Moti-  
vum presentis vult in animo re-  
cessario existere in animo que-  
ritum

Appetitus duplex est: Sensi-  
vus et rationalis. Appetitus Sensi-  
tivus dicitur ex Confusa repre-  
sentatione motivis secundum  
Wolffium

Sensus Wolffii  
est in genere rei  
presentis in parte

1<sup>o</sup> Ex representatione moti-  
vis utilitatis v. voluptatis

2<sup>o</sup> Ex representatione simul-  
tanea plurium motivorum ima-  
ginatione reproductorum.



30 Ex representatione motiva <sup>Sensu operante</sup>  
cum iudicio et ratione parum <sup>Ratione</sup>  
exploratorum

Appetitus Rationalis oritur  
ex distincte conceptis motivis  
ut plurimum ex Consideratione  
Consequentiarum rei

Bona presentia et proxima <sup>Vides meliora</sup>  
vividius representantur, consequenter <sup>propterea detentio</sup>  
magis efficiunt, quam <sup>in sequor chate</sup>  
futura. hinc oritur pugna appetitus <sup>ad Sabas Con-</sup>  
Rationalis et Sensitiva. <sup>qua carnis et</sup>

Hume in Tractatu de natura <sup>Sec. 7a</sup>  
negat rationem aliquando pugnare cum  
affectibus de principatu. agit enim  
Ratio circa veritatem versatur placide.  
Sic circa veritatem arithmetica  
Geometrica; circa veritatem  
propositionum & Ratio est debilis  
libertas et voluntati movenda impar.  
Quod & voluntatem movet  
est affectus, est praesens in animo  
molestia. Cum vero duplex sit in  
Homine affectus, Vehemens et Placidus.  
Homines placidum affectum confon-  
dunt ratione placide operante ex-  
istimantes rationem pugnare cum  
affectibus. <sup>placidus affectus</sup>  
<sup>est in primis ratio</sup>

tractus 2 folio  
est jam contentus  
p. 10-11. m. ccc.  
mox 100.

Causa remota omnis appetitus in  
genere est in hominis perfectibilitate  
et in desiderio maioris perfectioris  
sua  
§ 192

De Causis appetituum ad affectum  
cum pendeant a consideratione qua-  
litatum rei sufficienti intellectui, sed  
differunt tamen ab intellectu. Intellectus  
enim qualitates rei tranquille considerat  
in ratione autem ad est animi in-  
quietudo coram aliis rebus appetentibus.  
Hae animi facultates sunt  
1<sup>a</sup> Intellectus

Cartesius  
est substantia  
in mundo  
auctor hujus p. 10

Appetitum determinantia sunt  
1<sup>o</sup> Sensus representatio et actualis  
maioris presentium reperiuntur  
Luzni, m. c.

Graham Doer  
hujus rebus  
voluptatis 100  
Luxi homini

2<sup>o</sup> Vivida harum qualitatum repre-  
sentatio. Hanc vero vividam represen-  
tationem adiuvant Idea appetitae  
3<sup>o</sup> Voluptatis et doloris 3<sup>o</sup> Conditio. Hu-  
mor animi; proceri corporis Conditio;  
temperamentum; Impedimenta bonum  
obtinendi, quae animum vehementer  
incedunt ad removenda ab  
facula

Appetitui oppositi. aversatio

## De affectibus

Quarta pars posset Psychologia  
institui, sed de his alibi erit agendum.  
Affectus Wolfio est appetitus Sensitivus  
vehementior.

Nimia idearum vividitas, ani-  
mo subito occurrens bona, aut mala  
rei qualitas, extraordinaria animi  
credulitas, videntur causa esse ad-  
fectus.

In affectu constituti non sunt idonei  
consequenti rerum expendendis, et idearum  
torquenti quasi accipiunt. Indolentia dicitur ad affectum  
animi  
nullam rationem  
admittit.

Sanguis in affectibus v. ex corde propellit  
per cum vehementia ad partes exteriores  
v. hinc ad Cor repellitur. Sic in ira et  
terrore.

§ 19

## De Inclinatione Unigeny.

Ita differt inclinatio ab appetitu, ut  
habilitas ab actione singulari. Inclina-  
tio est ea mentis dispositio, qua ra-  
tione aut ex consuetudine magis pe-  
rimur ad unum genus bonorum, quam  
ad aliud v. g. magis perimus ad opes,  
quam ad honores. Appetitus v. perit  
in res singulares, v. individua.

Inclinatio potest esse naturalis, potest  
etiam crebris actibus acquiri. Sic crebris  
cogitando de re aliqua potest in nobis  
formari inclinatio adversus illam rem for-  
mavitudo & multarum inclinationum cau-  
sa esse potest.

Consuetudinis magna est vis et  
in animo et <sup>in</sup> corpore. Per jucundae  
usu crebro et diuturno redduntur  
injucundae; injucundae autem usu  
contínuo redduntur jucundae, sic usus  
labra. Consuetudo habet suam uti-  
litem, habet etiam suam incommodam.  
Labet quidem ad utilitatem, ut animi  
quandam agendi facilitatem produ-  
cat; sed simul reddi infirmitatem  
animi. § 161. 162.

eg. mell

De Libertate

Actiones hominum sunt duplex.

1<sup>o</sup> Necessariae, quae citra praesentiam  
animae cognitionem et determinatio-  
nem contingunt ut digestio ciborum,  
circulatio sanguinis

Henri de la Roche  
Circulatio sanguinis  
Circulatio sanguinis  
et

2<sup>o</sup> liberae, quae fiunt ad consili-  
um nostrum, cum praesentia intelligen-  
tia. Sic legere, scribere.

3<sup>o</sup> Middle, que p<sup>o</sup>na p<sup>o</sup> libere, p<sup>o</sup>na  
necessaria. De respiratio, quam interdum  
breve et retardare possumus.

Libertas Wolffiana est, facultas  
ex pluribus possibilitatibus unum pro  
alio eligendi. Tentatio est, facultas  
sibi met- ipsos, tunc, cum agi-  
mus v. non agimus in contrarium  
determinandi.

Ad liberam actionem hoc requiritur  
1<sup>o</sup> Facultas actiones ex interno prin-  
cipio v. propriis viribus suscipiendi;  
alias Spontaneitas.

2<sup>o</sup> Facultas actionem susceptam  
mittendi v. non susceptam suscipi-  
endi.

3<sup>o</sup> Cognitio praecia actionis sus-  
cipiende.

4<sup>o</sup> Cognitio boni, v. mali cum  
actione connexi; alias Cognitio Mo-  
tivorum, ratio determinans.

Schol p<sup>o</sup> Notionem libertatis con-  
ceptus spontaneitatis non absoluti,  
facultatis scilicet aliquid faciendi  
propriis viribus et quidem cum libere-  
ta, Spontaneitati addi debet centri-  
gentia actionis. Videat Wolffii  
Opera vol 2<sup>a</sup> Tom de libertate.

De Homines, que maiorem habent  
 boni et mali cognitionem, et sunt liberiores.  
 Hinc apparet, non esse usum  
 libertatis conuatum illum iudicij  
 labore, exercitio acquiri. Hinc et patet  
 libertatem deesse, illis, qui cognitione  
 ne maximam possident. ut infan-  
 tiou, fatuor, bruti.

Hinc patet  
 latius

Coroll. Differt Casus a libera actio-  
 ne: quia indistincta et determinata.  
Thesis Dicitur totus Libertas.

He habet  
 regat  
 Falsis  
 postulat  
 idem est  
 ne videtur  
 momento

Demonstratio 1<sup>a</sup> Observamus in sum-  
 mibus circumstantiis aeternis, nostram  
 voluntatem inopere tempore, et in  
 modo suae determinationis: in  
 istis operibus, nos a rebus aeternis  
 non discernimus. Sed nos, quod  
 est auctor, quod habet, quod est.

Dem 2<sup>a</sup> Observamus, in rebus  
 quaedam in mente causa adimple-  
 re, unde rationando inferimus,  
 nos etiam tunc, cum suscipimus ali-  
 nam eandem emittentem voluntatem in  
 mente.

Schol Haec Thesis, vix potest ex  
 se reu immediato demonstrari. Cum  
 sum nostra libertatis intelligamus,  
 esse videtur nobis, nos ad libertatem  
 rationandi conclusionem et observati-

nitas circa nos instituti quibusdam  
 Dem 3<sup>o</sup> Kant. Conscientia tamquam  
 rem facti docet dari legem moralem,  
 Sed lex moralis intimam habet con-  
 nexionem cum libertate. Frustra om-  
 niacipit absolute lex moralis, nisi  
 ad sit in nobis facultas hinc parom  
 of. v. facultas nos ad legi paromum.  
 ex consideratione pla <sup>3. Virtus.</sup> formae legis,  
 sine respectu utilitatis et voluptatis,  
 determinand. <sup>videtur</sup> videtur <sup>videtur</sup> <sup>videtur</sup>

Sch. Kantiani aiunt: Homini, qua  
experientia subjecto, v. Phoenomeno  
 non concepti libertas; omnis em  
 res in tempore existens legi nae  
 necessaria subicit; Sed homini  
 qua noimeno potest tribui: legi  
 v. qua legi moralis subjecto, debet  
 in epe libertas.

De Motivis

Motivum, uti vidimus, est qualitas  
 rei, bona v mala, a nobis vivide  
 representata.

Motivorum nos ipsi sumus au-  
 ctores: Nam qualitates rerum libe-  
 re investigamus, eas libere diligemus  
 arguimus, v. minimus; magis minusve  
 vivide nobis representamus et va-  
 lentes cum representatione qua

pura ratio  
 omis lex est  
 virtus prima  
 dum hinc  
 experientia  
 subjecto  
 v. Phoenomeno  
 noimeno  
 legi  
 moralis  
 subjecto





17  
dant libertatem absolutam, qua  
resistere possumus omni inclinationi,  
omni sensu impulsui; imo omni  
representationi.

Vulgo, Philosophi, quoad liber-  
tatem, in Categories libertatis et  
Fatalistas. Fatalista erant  
Hobbesius Spinosa Collingius, Hume  
de la Metrie Helvetius, auctor  
systematis naturae, trix Pleij, Fa-  
talisimum defendit. Tollit discri-  
men in causas morales et Ethicas  
et omnia explicat ex associatione  
Idearum; libertatem cum Collingio  
definit per potestatem indolentem  
et quod desideramus Fatalismum  
obtrahere vult cum religione. Si  
autem poenitentiam noster ex pro-  
videntia, Jatis nostra, non ex pro-  
prietate libertatis

Hume recapitulationem confundit Conceptus Causae  
et cum re Causarum, et cum con-  
stanti et uniformi coentium suc-  
cessione; successione representata  
num in mente Subiecti intelligen-  
tis.

Objectiones Contra libertatem  
Objectione 1<sup>a</sup> Collingii: Experi-

entia est probata libertas: Nam  
v. experior statum deliberationis  
anime. v. experior factam jam  
anime determinacionem. Si  
per experior statum necessitati  
anime: Nam in deliberatione de  
qualia est pro utraque parte ratio-  
num momento; sed motiva a qua  
lia anime necessaria in statum  
equilibrii ponunt. Si experior  
statum anime determinatum  
unde cognoscimus esse liberum  
hoc est simul experior factum  
ne non fuisse determinatum  
et non est libertas.

Si verba experior experior  
statum anime non determinatum  
punctum rationem experior.

Obj. 2. dicitur in sensu non  
est libertas: quia qualis est per  
vorum commotio; talis debet esse  
representatio - ; in iudicio non est  
nam propositiones veritatis et  
de falsas necessitas pro te ipso  
debemus declarare; in Voluntate  
non est: quia bonum necessitas expe-  
rimus; malum rejicimus ut ipse

Si. reserquet: In sensu ad est li-  
tas: quia sensibus, ante eorum

ensum libere possum ubi: eos in  
objecta dirigendo v. non dirigendo.  
In iudicio ad est libertas: Nam  
plures dantur rationes immediate eviden-  
tes, quas prore placito vixit con-  
siderationi subijcimus: In volun-  
tateq; est libertas: Nam ex parti-  
cularibus bonis, unum, alteri  
preferre possumus, motiva fortiori  
adhuc, illisq; alterius motiva  
elidendo.

Obj 3. Coll. Perfectio est agere  
necessario qm libere. Res dicitur  
et Angeli volunt bonum necessarium

Res de homine non perfectiss-  
ima quaeq; dicenda sunt: Sed id pro-  
dicandum, quod natura eius obser-  
vationibus circa hominem insti-  
tus continet

Obj 4. Sanctoris Systematis Naturae  
In hoc mundo omnia tendunt ad  
communem finem; Sed si homines  
sunt liberi, hic finis non potest  
obtineri; per libertatem enim illi  
contrarium agent.

Res. Ceteris per sapientissimam  
et potentissimam causam harmonia  
instituta in mundum intelligibilem  
et physicum, ut se oia ad unum finem

Reluctant  
tunc finem  
aut finem



Obj. ult. Humii. Moraliter, Theologi,  
Legis-latores prescribendo leges  
de emendando homine, supponunt  
motiva, cum actione necessaria con-  
necti.

Petong Idem supponunt dari  
libertatem, alioquin homines, v.  
ad necessaria, v. ad impossibilia  
obligarent. § 141-2.

De anima immaterialitate  
et Materialismus et Immaterialis  
sunt oppositae hypotheses. Materialis-  
mus v. est Crassior, v. Subtilior  
Crassior Materialismo creditur ma-  
teriam esse ipsum, cerebrum, cogitatio-  
nem esse Cerebri effectum, v. iam  
effectum, ex concordia nervorum  
productum. Ex antiquis talem  
hypothesim fuit Aristoxenus  
Musicas referente Ciceroe  
et recentioribus Hobbesius in Len-  
athane. de la Metrie, Helvetius,  
authoris hypognosis Natura.

Subtiliori Materialismo Conse-  
tur animam non esse quidem  
Cerebri partem; esse tam en substa-  
tiam materialem, cerebro subtilioris  
fore similem igni aut materiae  
electrica, quae proinde non sit  
subjecta Cerebri mutationibus.

Corporealis  
et incorporea

De subtilioribus Materialibus  
pertinet Lucretius, qui animam  
componit ex aere, ardore, frigore  
et calido: es quarta quaedam pars  
inominata, maxime mobili  
subtilis; Zeno credidit animas esse  
igneas; Heraclitus dixit esse aethera  
rationem; Aristoteles dicebat esse

animas  
corporeas et  
incorporeas

Alexander ortam esse ex stellis  
in nomine vacante. huc ferendi  
sunt testes Philo philosophus, Pri-  
gencus See 2<sup>o</sup> dicitur, qui incorporeum  
deum explicuit, per eum, qui, na-  
turam semper corpore subtilius intuetur. In  
Cicero, ubi dicitur, et rationis, et sensus, et  
incorporeas  
Clement alexandrinus, qui  
sunt subtile quaedam corpus  
inter seque, et unum

Cartesius semper  
corpore  
subtile  
incorporeas

1<sup>o</sup> dicitur anima  
1<sup>o</sup> dicitur anima  
vestra intelligit, iudicat, rationa-  
tur, vult, ferunt, habet mora-  
lem; sed nihil quidem huc usque  
observatum est in corpore  
iunctum ac mixtum consideratione  
unde haec facultates explicari po-  
tunt & anima non est corporea

2<sup>a</sup> d. Consideratio de reflexione,  
qua eadem res et obiectum et  
subiectum fit, nihil est nisi

currit in Corporibus.

3<sup>o</sup> D. Omnes nostrae representationes supponunt Subjectum permanentiale et immutabile, quod vocant Ego; sed Corpus est mutabile & Subjectum representationum esse nequit.

4<sup>o</sup> D. Anima nostra non subiacet legibus Corporis: nam in Corpore debili saepe riget anima, et quae Corpus non movent, animam movent. Sic tria haec verba: Inter os mortuus, leni suppurzo pronuntianta Corpus parvum, animam vehementer perturbant.

Obj. Cartesii ad 1<sup>am</sup> Obj. Lockii de Intellectu  
pa Non videmus contradictionem in his terminis: Materia Cogitat, Deusq. potest in infinita materia imprimere Cogitationem.

Res hic non quaerit de possibilitate; sed de actualitate.

2<sup>o</sup> Obj. Helvetii Omnes nostrae cogitationes, & ipsum Iudicium, possunt revocari ad sensum externam. Nam, si quis videat tres spiritus, unam, quae referat Regem, sentos, puerentem: altera sentos ablatentem. Deum: 3<sup>o</sup> Necem innocensibus hominibus perferentibus absolutos illatum. Latit pronuntiant.

ciabit, in Legibus iustitiam, Cle-  
mentia esse preferendam.

3. Visio sola harum iusti-  
tarum nunquam tale genera-  
lit judicium, ad tale em iudici-  
um ferendum opus est iustitia-  
tis, iustitia et legentibus iustitia.

Obj. 3<sup>a</sup> Auctoris Systematis Nat.  
Si materia nequeat produca-  
re cogitationem, neq cogitatio  
possit producere materiam, id  
Deus non potuit creare mundum  
hunc.

Res haec sunt Spiritus emittit  
et hoc est rebus in corpore etc.

Obj. 4. Auct. Si ea omnia,  
que ex cogitatio corporeum quibus  
hous explicari impotent in hunc  
ad spiritum referamus, cur o-  
referimus ad spiritum. Char-  
electritatem, magnetismum  
gravitatem?

3. Dispar est horum ratio.  
Hae em o sunt ipsi corporei  
actiones. Effectus prout sunt  
spiritus cogitationes.



de Immortalitate Animae

Materialistica exapiones existimant  
animam cum Corpore interire, id  
non faciunt subtiliores.  
Sententia Philopon de Ae Imm.

Quina est Ae immort regarum.

Huc pertinet Epicurus. videat Cicero de  
Nat. deum lib 3. h.

Sic em Seneca in Consolatione  
ad Marciam Cap 19: Cogita nullis  
defunctum malis adfici, illa, quae  
interos nobis faciunt terribiles

Delius Sept.  
Pall. stud. Pottius  
dani scribit

faculam esse; Forte etiam Christo-  
teles; interpretes em eius Taberna-  
Cerros, Componatus in Scriptis

Aristoteles nullum pro immortali-  
tate animarum in venerunt argu-  
ment Wit Doyle in Dief triflunt  
Forte offert Cicero, qui, quamvis  
de immortalitate animarum loquitur  
splendide locutus fuerit: multis  
in in locis negat eam. Sic Taberna Cap

35.

mutum omnium nobis res ex-  
tus noster adfert; Sic exitum  
mors. Sic in Eplo ad Torquatum  
Hoc mihi ad Consolationem &

lib 6. Cap.  
4. J. Eplo

Quid dicendum de Casare,  
qui apud Salustium de Bello  
Catho ait: de prosa quidem dicere.

Huc ferendū sunt ex recentioribus  
Montaigne De la Meſtrie, Voltaire,  
et aliorum hyst. Nat.

2<sup>a</sup> Sententia est affirmanti

Conceptus quibus  
documentum

Huc pertinent Aegyptii, huc Chaldei,  
greci, quoniam aiunt, hoc dogma  
si existimabatur, animam esse immortalem,  
a parte ante et a parte post mortem,  
post mortem animam  
tam animam mundi, neque distinctam  
existentiam per se habentem,  
sua anima, habitus, si longitudo  
et latitudo loquar, de personis  
et de partibus animarum post  
mortem: huius tamen sententiam  
rejecerunt, secuti sunt illi  
in ethera scriptis.

O genus adolentium a...

Quid vixit, quid moritur?  
Quid vixit, quid moritur?  
Quid vixit, quid moritur?  
Quid vixit, quid moritur?

Aliqui ex adolentibus existimant  
post mortem, animam cum habet  
habet quodam corpore videtur.  
Ubi Bulfingerus et Bonnetus  
Caltingensis Tom 2. Sectio 16, qui  
animam, ut suam persistens  
tatem, memoremque tenent  
Aetherem post mortem ad rem

git Corpus.

3<sup>a</sup> est Dubitandum

Hi ajunt huius Dogma-  
tis certitudinem, non ex ratione,  
sed ex revelatione esse probandam.

Huc referendi sunt Cecilia  
Labarella Componatus, qui  
anima immortalitatem ex re-  
surrectione Christi probabant.

Thesis Anima est  
immortalis.

1<sup>a</sup> Dem. Anima non est  
pars corporis; sed est indivi-  
sibile a Corpore, & intereunte  
Corpore non interit.

2<sup>a</sup> In natura nihil  
perit; si quid em de Substan-  
tia rerum periret ut de  
Substantia Terre, immine-  
ta terra, Soli propius acce-  
deret, anniq' decreverent.  
Nec Deus vult annihilare

Substantias. Si enim  
ad nihil esset videtur rem  
in creatione non vere  
considerare

3. Desiderium vite  
perenne ipse est omnibus  
hominibus, quod ex be-  
nignitate Dei implendum  
est.

4. In hac vita tres  
hominum evolvi reper-  
unt. Et ne ita tres per-  
sone beate sint aliter in-  
ta opus est ad faci-  
tatem nostram in evolutione.

5. Utque in hac  
necessarium est hoc signa  
ad homines a scelere de-  
terrendos et ad virtutem  
excitandos, i. e. stimulandos.

6a. Propter in hac vita  
male est, improbis bene. Et  
ut vire providentia justificent  
opus et alia vita, in qua  
justa erit omni retributio.

17- Kantii Datur Lex  
moralis, in umbra nobis  
officium; Sed cum obligatio  
et Virtute idea immortalitatis  
animorum logice est  
connexa. Cuius non solum in  
hac vita harmonia et pro-  
portio in virtute et hanc fe-  
licitatem cogitando recipere de-  
volumus ad ideam vite futu-  
re et immortalitatis ubi  
ista proportio obtinebit.

Obj. Una manus ante  
oculos a Lucretio dicitur  
a toto suo non videt amplius  
sed mors aequa ac oculus  
est portio corporis, sicut cor-  
poris certo loco affixa & au-  
tulsit a corpore non amplius  
cogitat.

R. Cuius est portio corporis, sed huiusmodi dominia  
obj 2 Cuius huiusmodi sunt immortales; nec  
tamen immortales. & est simplicitate sequitur  
immortalitas.

R. Non est simplicitate infirmus immortalis  
viam

3 Obj. Cogitatio est summa cum operis  
motuum. & intereunte corpore non potest.

R. Cogitatio non est motui similis, nec  
leges cogitationum eveniunt et leges motuum

Obj 4. sine organo ethyris nulla est  
cogitatio.

R. Precans dicitur et salua orthodoxia  
dici potest ad post mortem suprale corpus ad  
iungendum sicut per de immortali. Sed non est  
et 70 secundum ab 8. nati. hinc. 24. in fronti.

De Unione Mentis et Corporis

De Unione M<sup>ti</sup> et Corp<sup>is</sup> 3 sunt  
 notabiliores Hypotheses.

1<sup>a</sup> Influxionistarum vel  
 Systema influxus physici. Refere-  
 tes huius sunt, Crispinus,  
 et Scholastica. Hi ageant ani-  
 mam physice influere in Corp<sup>is</sup>  
 et vicisim.

2<sup>a</sup> Existentialis & Occasionalis  
istarum. Hi negando exhi-  
 bito Coniungere unum motum  
 quippe Divinam, et Creaturam  
 similem, agebant deum prom-  
 overe in homine omnes motus  
 occasione representationum  
 animae et materiae. Et h<sup>ic</sup> hy-  
 pothos<sup>is</sup> est Haebranchius.

3<sup>a</sup> Idem in representativa  
 Et h<sup>ic</sup> huius est Leibnizius, qui  
 affirmans animae omnes se  
 ab representationes et se e  
 volubnti Deum conjundisse. Quis  
 harmonicum, omnes motus  
 et se ipso evolventi.

Crisis Incerta s<sup>ed</sup> ha<sup>ec</sup> hypothe-  
 ses, et aequi non, neque id  
 certum est, Quas in homine  
 unam substantias.

Hyppocrates putavit nec se abun-  
da in homine esse. Epic, tertium  
volavit caeremoniam, alii volant vi-  
talem, a mente diversum, vitales  
motus procedens.

317- De sensibus brutorum  
De sensibus brutorum variae sunt hypothese  
1<sup>o</sup> Hispanus Scriptor Sec. XVI. Ge-  
reiro in variorum libro Anatomia  
Margarita, negat bruta habere  
sensum. Is actiones brutorum ex  
sympathia, et antipathia derivavit  
dicitur bruta in res gratas sua  
ita inclinare, quemadmodum Ma-  
gnes adtrahit ferrum, et Succinum  
paleas, eorumque maxillas ad cibum  
gratum v. illis invidis moveri.  
Cartesius, Gezeriam secutus  
dicitur bruta esse machinatas.  
Certe, ne suis sensibus animas  
immateriales tribuendo quibus  
se objectionibus opponat.

2<sup>o</sup> Si brutorum ad se homines  
rationales, se cum immortalibus, et aeterna  
felicitatis capaces.

3<sup>o</sup> Subiusto est bono deo quod pos-  
sunt pati bruta.

4<sup>o</sup> Crisis est brutorum quamvis  
sunt simplices possunt se annihilari  
v. Si bruta patiuntur, id non  
est sensitiva sequela est, cum libere  
desistunt, cum illis nec iuste, nec





maxima partem vilians, et  
que maxime Kempeleni in-  
videns atq; loquens pluribus  
fructuum aliorum explicat  
sed interruit.

4. Sententia vulgo recepta  
haec est: Carent bruta

1<sup>o</sup> Sensu Universalibus et  
Judicio, quomodo veritas quae  
ad idem particulas non  
volunt. In eadem illis de  
sententia de Mente suo Cap. 1<sup>o</sup>

2<sup>o</sup> Libertate. 3<sup>o</sup> Futuro  
Cognitione

4. In honesto et ratione  
appetibile. 5. Perfectibile  
tamen, quae ante quidem hinc

videntur in bruta locum  
vitalium rationis, appetitum,  
sensitivum, perfectibilem au-  
tem quidem, sicut in Carnivora

6. Sensus Non omnino  
Immutabilis est. 7. In principio  
quasi, cum vis, cogitatio in  
vitalibus a hinc usq; ad obli-  
viam suam decrescat, seque in-  
finita in ratione representat  
hinc in vitalibus decrescat,  
quae talia omnia, quibus

hac cogitandi Diversitas in  
omnibus nobis cognita sunt  
imo nec apte nobis ratio est  
huc explorata sunt. Et sic  
hac loco collocandum con  
siderandum. Videtur Augustinus  
operum Tomo Secundo.